

”I med- och motgång”

En studie om att vara en hängiven och engagerad idrottssupporter

Alexander Lundqvist

**Sociologi, kandidat
2018**

Luleå tekniska universitet
Institutionen för ekonomi, teknik och samhälle

Sammanfattning

Supporterskap och läktarkultur inom idrott är något som tillför både energi till spelare men även en bidragande faktor till hur stämningen är under en match för övriga åskådare. Med hjälp av sång och banderoller förgylls således inramningen på arenan. Supporterskap är inte en självklarhet utan är något en individ själv tar på sig och det medför olika uppoffringar såväl mot andra intressen men även det sociala livet. Därmed har syftet med uppsatsen varit att skapa en förståelse gällande vad det är som en supporter upplever som gör det värt att fortsätta och vad det resulterar i, samt vilka konsekvenser det medför. De forskningsfrågor som har blivit aktuella för uppsatsens ändamål har därmed varit att finna svar på följande;

Varför väljer en individ att lägga sitt engagemang för att vara en aktiv supporter mot en idrottsförening, vad blir resultatet av den tid och engagemang som läggs samt på vilket sätt anser supportern att privatlivet påverkas av sitt engagemang som aktiv supporter?

Uppsatsen har ett hermeneutiskt tillvägagångssätt samt en kvalitativ metod med fokusgruppsintervju av insamlingen av det empiriska materialet där fem stycken supportrar ställde upp och diskuterade sitt supporterskap. Det teoretiska ramverket som blev tillämpat för studien var teorier gällande interaktionsritualer av Randall Collins tankegångar, angående främst emotionell energi. Det resultat som presenterades vittnade om att samtliga informanter såg den gemenskap som deras supporterskap resulterade i var något som de värderade högt. Samtliga informanter såg detta som den största anledningen till varför de inte skulle kunna tänka sig att sluta engagera sig inom supporterlivet.

Nyckelord: Supporterskap, emotionell energi, gemenskap, engagemang, interaktionsritualer

Abstract

Supportership and league culture in sport is something that adds both energy to players, but also a contributing factor to how the mood is under a match for other spectators, for example using songs and banners that glorify the framing of the arena. Supportership is not a matter of course, but something an individual is wearing oneself and it brings different sacrifices to other interests, but also to social life. Therefore, the purpose of the essay has been to create an understanding of what it is that a supporter experiences that makes it worth continuing and what it results in, and what consequences it brings. The research questions that have become relevant to the essay's purpose and have therefore been as following;

Why does an individual choose to commit oneself to be an active supporter of a sports club, what is the result of the time and commitment involved and how does the supporter feel that privacy is affected by ones involvement as an active supporter?

The essay has a hermeneutical approach as well as a qualitative method with a focus group interview of the collection for the empirical material, where five supporters put up and discussed their supportership. The theoretical framework that was relevant to the study was theories of interaction rituals by Randall Collins, where primarily emotional energy became relevant. The result presented was testifying that all the informants saw the community that their supportership resulted in was something they valued highly. All informants saw this as the main reason why they would not be able to stop engaging in the supportive life.

Keywords: Supportership, emotional energy, community, engaging, interaction rituals

Innehållsförteckning

---

1. Introduktion.....	1
1.2 Syfte och frågeställning	2
1.3 Avgränsning.....	3
1.4 Disposition.....	3
2. Bakgrund	4
2.1 Supporterskap på olika nivåer.....	4
2.2 Supporterskap och kultur	4
2.3 Supporterkulturens engagemang och utveckling	5
3. Teoretisk referensram.....	6
3.1 Interaktion och ritualer.....	6
3.2 Interaktionsritualer.....	7
3.3 Emotionell energi.....	9
3.4 Grupper och emotionell energi	10
3.5 Emotionell energi på olika nivåer	10
3.6 Maktritual	11
3.7 Koppling mellan teori och supporterskap.....	11
4. Metod.....	13
4.1 Metodval.....	13
4.1.1 Hermeneutiskt förhållningssätt.....	14
4.2 Litteraturgenomgång.....	14
4.3 Fokusgruppsintervju	15
4.4 Urvalsprocess.....	16
4.4.1 Fokusgruppsintervjuns genomförande	16
4.4.2 Etiska principer	17
4.4.3 Transkribering.....	18
4.4.4 Tematisk analys.....	18
4.5 Trovärdighet och äkthet.....	19
4.6 Presentation av informanter	20
4.7 Reflektion över metod	21
5. Resultat och analys.....	22
5.1 Interaktion och emotionell energi mellan supportrar.....	22
5.1.1 Att vara supporter.....	22
5.1.2 Emotionell energi bland supportrarna	25
5.2 Gemenskap som byggs upp	27
5.2.1 Gemenskap på hemmamatcher.....	27
5.2.2 Gemenskap på bortamatcher	29

5.3 Läktarkulturens utveckling och hur den ter sig.....	29
5.4 Att lägga sitt engagemang på supporterskapet.....	31
5.4.1 Supporterengagemang som kräver uppoffring	32
5.5 Kort summering	33
6. Diskussion	34
6.1 Förslag på fortsatt forskning	36
7. Litteraturförteckning.....	38
8. Bilagor	39
Intervjuguide.....	39

Förord

Mitt namn är Alexander Lundqvist och du läser mitt examensarbete, en kandidatuppsats vid Luleå tekniska universitet. Jag har under tre år studerat på sociologiprogrammet med inriktning mot personal- och arbetsvetenskap, dessa år har medfört både lärdom och nya vänner för livet, och det är detta examensarbete som fulländar det hela. Jag vill börja med att tacka de personer som jag har kunnat vända mig till då jag har haft funderingar angående skrivprocessen och därigenom fått ny energi och nya tankar gällande mitt arbete. Även ett stort tack till de informanter som ställde upp för uppsatsens fokusgruppsintervju då det är ni som har gjort denna uppsats möjlig att slutföra. De frågor samt svar som diskuterades har med er erfarenhet inom uppsatsens område har bidragit och varit värdefulla.

Det jag vill få fram med denna uppsats är det positiva ett supporterskap genererar då jag anser att det negativa supporterskapet får en större publicitet och de individer som inte har den förståelse eller intresse av att uppleva supporterskap missar den gemenskap supporterskap medför. Jag vill även tacka min handledare Allen Douglas King som har funnits där med synpunkter och kunnat ge mig tips och vägledning gällande uppsatsens hela process. Slutligen vill jag tacka min familj, mina vänner samt min sambo som har stöttat mig genom hela processens gång.

Alexander Lundqvist, juni 2018

1. Introduktion

I följande kapitel kommer inledning och problemformulering presenteras gällande uppsatsens ämne. Därefter följer syfte och rapportens kommande forskningsfrågor.

1.1 Inledning och problemformulering

För vissa individer hör det inte till någon ovanlighet att individen lägger stort engagemang och en stor mängd ledig tid för att supporta och följa en idrottsklubb. Engagemanget är stort och inför mästerskap som exempelvis fotbolls-VM 2002 beräknades cirka fem miljoner invånare i England planera in en semesterdag under Englands match mot Argentina (SvD, 2002). Utöver de som fått sin ledighet beviljad beräknades det även finnas en stor mängd som sjukskrev sig för att få möjlighet att se matchen. Totalt beräknades ledigheten från arbete kosta det engelska samhället 18,5 miljarder i produktion enligt BBC News (SvD, 2002).

Genom att försöka beskriva vad supporterkultur är och dess positiva påverkan beskriver en undersökning av Socialdepartementet (2013) att fokus bör ligga på vad den positiva supporterkulturen medför, inte det negativa som exempelvis bråkiga huliganer. Socialdepartementet (2013) förklarar supporterkultur genom att redan från tidig ålder för de ungdomar som är idrottsintresserade, att få god kännedom om värdegrunder som exempelvis att visa respekt och förstå betydelsen av gemenskapen. Socialdepartementet (2013) förespråkar att supporterkulturen är något positivt och inte innebär huliganism och bråk. I slutet av 1960-talet när Tipsextra hade sin premiär på Sveriges Television fick den svenska supporterkulturen sitt genombrott, och programmet blev populärt bland idrottsintresserade (Socialdepartementet, 2013). Läktarkulturen som tittare fick skåda med sång och olika slags symboler fick sitt erkännande som en energihöjare för spelarna på planen, och förutom det idrottsliga bjöd läktarstämningen på bekräftelse, samhörighet och känslan av en delaktighet som är större än en själv (Socialdepartementet, 2013).

Det ökade supporterskapet har påverkat den ekonomiska situationen för idrottsföreningar, exempel är bland annat ökad försäljning av souvenirer, säsongskort och medlemskap (Socialdepartementet, 2013). Genom en ökad försäljning av tröjor, halsdukar och flaggor blir den kulturella stämningen på läktaren mer påtaglig och stämningsfull. Den ökade stämningen härleder till att den ”vanliga” supportern som besöker arenan får en upplevelse med en härlig inramning av sång och olika läktararrangemang (Socialdepartementet, 2013). Genom engagemanget får även TV-sändningarna en positiv följd av detta och ett exempel är kampanjen *positiv läktarkultur* som ägde rum under slutet av 2011. Vid detta tillfälle

uppmånades supportrar att vara helt tysta de första tio minuterna in på matchen för att sedan återgå till det normala som innebar sång och förmågan att heja fram sitt lag (Socialdepartementet, 2013). Kampanjen uppmärksammades och supporterkulturen fick positiva kommentarer, då både besökare på arenorna men även de som följde från TV-sändningarna märkte en stor skillnad (Socialdepartementet, 2013).

Det finns många eldsjälar inom supporterkulturen, och genom att gå på exempelvis en hockeymatch kan man lägga märke till att vissa av de hängivna supportrarna har en ledande roll. Vissa av dessa eldsjälar har fått legendstatus och har uppmärksammats i tidnings-reportage och i sociala medier över hela landet. Detta hör inte till någon ovanlighet, även SHL, Sveriges Hockeyliga, har uppmärksammat detta och har belönat supportrar med titeln ”årets fan i SHL” där supportrar över hela landet kan nominera varandra. De supportrar som blir nominerade för denna titel är de som ställer upp i vårt och torrt och anses som förebilder för övriga supportrar (SHL, 2018).

Vad som gör supporterkulturen så stark som den är med exempelvis gemenskap är det engagemang som läggs ner, främst tidsmässigt. Det framgår tydligt i en artikel i tidningen Smålänningen (Strandberg, 2017), som tar upp ett samarbete som har startats upp mellan två idrottsföreningar där en supporter blir tillfrågad om situationen. Supportern yttrar sig med att poängtera hur mycket tid och kraft som läggs ner för att följa och supporta sitt lag och är beredd att säga upp sin kärlek till klubben då ”smärtan blir för stor”. Där igenom kommer även skapandet av uppsatsens titel, *i med- och motgång*. Detta eftersom att supporterskapet har sina fram och baksidor gällande det emotionella, men det upplevs som att det är oerhört svårt att bryta all den känslöstämning som en supporter har för sitt lag.

Personligen anser jag detta fenomen intressant då jag själv är idrottsintresserad och har vänner som engagerar sig som supportrar mot olika sporter. Det som jag vill få fram med denna studie är det positiva supporterskap medför då jag anser att det finns en tendens till att oftast fokusera på det negativa och jag upplever att det ofta sker kopplingar till huliganism. Detta medför att många supportrar får en stämpel som exempelvis huligan, vilket jag anser vara felaktigt.

1.2 Syfte och frågeställning

Uppsatsens syfte är att uppnå djupare förståelse i hur hockeysupportrar upplever sitt supporterskap och vilka faktorer som bidrar till att de fortsätter vara supportrar trots den omfattande tidsupoffringen som krävs.

Frågeställningen är enligt följande:

- Varför väljer en individ att lägga sitt engagemang för att vara en aktiv supporter mot en idrottsförening?
- Vad blir resultatet av den tid och engagemang som läggs?
- På vilket sätt anser supportern att privatlivet påverkas av sitt engagemang som aktiv supporter?

1.3 Avgränsning

Uppsatsen har en geografisk avgränsning mot idrottssupportrar i norra Sverige. Vidare har en avgränsning gjorts mot att endast inrikta sig mot hockeysupportrar.

1.4 Disposition

Uppsatsen är utformad och indelad på följande sätt med sex olika kapitel; Inledning, bakgrund, teoretisk referensram, metod, resultat och analys samt ett avslutande kapitel med diskussion. I det följande kapitlet, bakgrund, redovisas bakgrundsinformation om supporterskap och olika faktorer som kan påverka hur livet som supporter kan ske, detta för att skapa en förståelse för läsaren som inte har vetskap om supporterskapets fram- och baksidor. I det andra kapitlet, teoretisk referensram, presenteras och redovisas uppsatsens valda begrepp som fungerar som hjälpmedel för analysen av det insamlade empiriska material som redovisas i uppsatsens resultat- och analyskapitel. Vidare under samma kapitel presenteras tidigare forskning inom uppsatsens valda ämne gällande supporterskap och en ytterligare förståelse skapas för läsaren. I följande kapitel presenteras en grundlig framställning av det metodologiska tillvägagångssätt som uppsatsen har arbetats utifrån och de tillvägagångssätt som har aktualiserats. I det nästkommande kapitlet redovisas det insamlade empiriska material och presenteras under rubriken resultat- och analys. I detta kapitel presenteras olika citat som har tillkommit via en fokusgruppsintervju, dessa citat tolkas därefter mot uppsatsens teoretiska ramverk. I det näst sista kapitlet presenteras en diskussion där uppsatsen når sin slutpunkt och slutsatser tas. Avslutningsvis presenteras det förslag och tips om vidare forskning och frågor som har uppstått under arbetets gång.

2. Bakgrund

I följande kapitel presenteras bakgrund gällande rapportens ämnesval och utvald tidigare forskning. En beskrivning om hur supporterskap på olika nivåer och supporterulturen påverkar en hängiven supporters liv, detta för att skapa en uppfattning och bättre förståelse för läsaren.

2.1 Supporterskap på olika nivåer

I dagens idrottsvärld hör det inte till det enklaste att definiera vad en supporter är, eller vad det innebär, eller vad det har för innebörd. Främst eftersom supporter inte är ett objekt man kan studera (Peitersen, 2009). Enligt Peitersen (2009) beror det på att en individ som är supporter har ett upphov för att skapa sig en identitet. Aage Radmann (2014) har gjort en studie där nio stycken informanter har intervjuats. Dessa informanter är allt från aktiva supportrar som endast går på matcher för att stötta sitt lag, medans några kallar sig huliganer och slåss utanför arenorna för sitt lag mot andra likasinnade. Radmann (2014) menar att oavsett vilken kategori en supporter tillhör finns det en längtan och ett sökande efter en adrenalinkick och grupp-tillhörighet. Genom detta skapas en grund som bidrar till det val individen gör för att tillhöra kategorin supporter och huligan (Radmann, 2014). Supporterskapet påverkar individens privata val i livet och är något som Angell, Gorton, Bottomley & White (2016) diskuterar i sin artikel. De menar att även idrottsklubbers sponsorer kan vara avgörande för en supporter och påverkar valen i privatlivet. De konstaterar att om en supporters lag exempelvis har ett specifikt flygbolag som sponsor på matchtröjorna kan detta påverka vilket flygbolag de väljer att flyga med på sin semester. Peitersen (2009) beskriver även i sin studie att en supporter inte längre endast engagerar sig när det är matchdag, utan engagemanget och supporterskapet är något som pågår på heltid, mer eller mindre intensivt. Peitersen (2009) menar att supportrar som stödjer och hejar på ett klubbtag även kan stödja sitt landslag på ett liknande sätt. En sådan supporter som både följer sitt lag intensivt och även vid sidan av supportrar ett landslag eller dylikt namnger Peitersen (2009) till en fulltidssupporter. Att vara en fulltidssupporter är enligt Peitersen (2009) krävande uppgift, främst eftersom supportern måste ha koll på nyheter, laguppställningar matchdatum med mera, men även ta hand om relationen med sina vänner och sitt privatliv.

2.2 Supporterskap och kultur

Enligt Stavros, Meng, Westerberg & Francis Farrelly (2014) visar supportrar upp sin passion och sitt engagemang på olika sätt. Stavros et al. (2014) menar att ett vanligt sätt är bland annat att illustrera sin kärlek och engagemang via ord och termer som exempelvis; *för alltid, dag ut och dag in, supporter för alltid* och andra känsloladdade uttryck. Dessa uttryck har enligt

Peitersen (2009) sin grund i supporterkulturen som finns i England. Den engelska supporterkulturen har varit en stor inspirationskälla för övriga supportrar runt om i världen där det på läktarna sjungs för full hals och en härlig stämning uppstår. Runt om i Europa kan man höra supportrar som har blivit inspirerade av engelska ramsor. Peitersen (2009) tar även upp hur den danska supporterkulturen har utvecklats till en av de främsta genom sin glädje och sång. Utveckling som den danska supporterkulturen har, grundar sig i Heysel-katastrofen i Belgien. Under en fotbollsmatch mellan Liverpool och Juventus utbröt bråk mellan lagens supportrar, som befann sig på olika sektioner i arenan. Bråket resulterade i att en av arenans sektioner rasade samman, vilket ledde till att 39 personer omkom. Denna händelse medförde att de danska supportrarna gjorde om ordet huligan till roligan. Roligan står för den glada supportern och bevisade att supporterkulturen inte behövde vara hård och våldsam och resultera i bråk (Peitersen, 2009).

2.3 Supporterkulturens engagemang och utveckling

Att vara en idrottsupporter och att lägga sitt engagemang och sin tid på ett idrottslag är mer än bara en hobby, Welford, García och Smith (2015) beskriver det som en social dimension som en supporter delar med andra likasinnade, mer än bara exempelvis 90 minuter under en fotbollsmatch. Upplevelsen kan vara positiv, men även negativ beroende på matchens resultat och enligt Welford et al. (2015) är detta någon positivt och ger supporterskap riktat mot idrott en slags god hälsa. Welford et al. (2015) beskriver även hur de hängivna supportrarna som besöker idrottsarenorna sjunger och hejar fram sitt lag. Detta skapar en atmosfär som ger positiv energi som överförs till övriga åskådare, men även till spelare. För att öka denna stämning och engagemang finns det supportersällskap som skickar ut sina egna supportermagasin. Peitersen (2009) förklarar hur supporterskap ökar med hjälp av supportermagasin skrivna av fans för fans. På detta sätt får övriga intressenter ett mer personligt perspektiv i hur supporterföreningarna arbetar, samt en inblick genom reportage som övrig journalistik inte har möjlighet att genomföra (Peitersen, 2009). Detta går att koppla ihop med det Welford et al. (2015) beskriver i sin artikel, och tillsammans skapas och utvecklas den ”moderna supportern”. Med tanke på hur idrotten utvecklas och moderniseras sker det även naturliga förändringar i hur en idrottsklubb styrs. Bland annat är valet av sponsorer och andra ekonomiska frågor faktorer som är möjliga orosmoment för dagens ”moderna supportern” vilket Angell et al. (2016) vidrör i sin artikel.

3. Teoretisk referensram

I följande kapitel presenteras uppsatsens teoretiska referensram som ligger till grund för studien. Det som presenteras är Randall Collins teorier kring interaktionsritualer och emotionella energi.

3.1 Interaktion och ritualer

Valet av att använda interaktionsritualer och emotionell energi som uppsatsens teoretiska referensram, grundar sig på att interaktion är något som en individ inte kan förbise. Bland annat menar Radmann (2014) att interaktion med andra supportrar är en grundsten i supporterlivet. Supportrar som har gjort ett aktivt val att ta plats på en läktare under en hockeymatch upplever således interaktion med andra och olika slags ritualer. Ritualerna kan bland annat vara sång och hejarramsor som Peitersen (2009) diskuterar som en av många olika ritualer som sker inom supporterkulturen. Genom valet av att närmare studera den emotionella energin är det av relevans för att uppnå ett resultat gällande uppsatsens syfte och frågeställning.

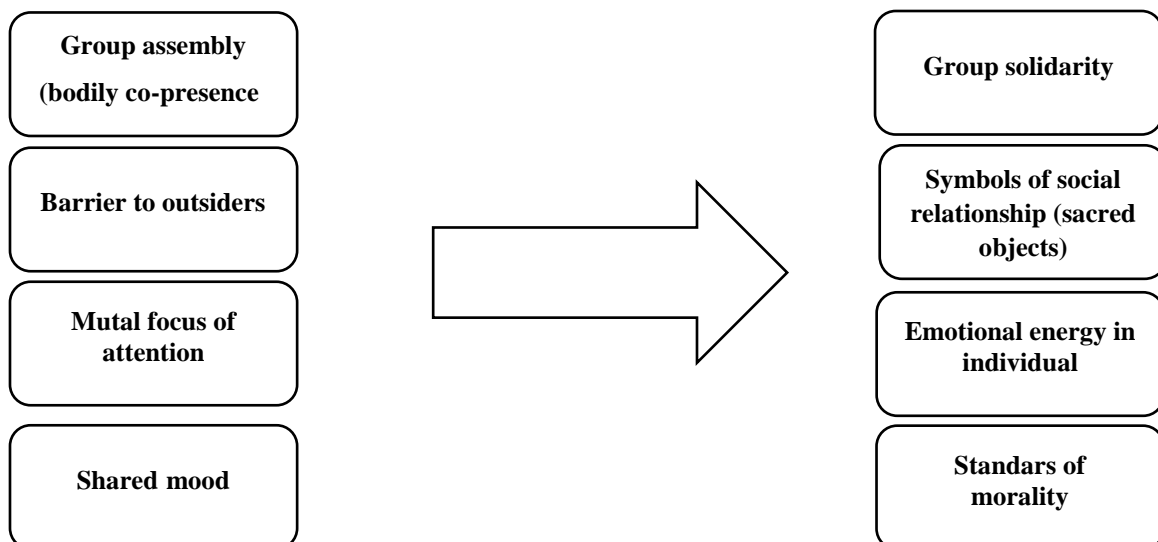
Människan är en social varelse och möten med andra individer är något som individen ständigt upplever i vardagen. Eftersom dessa möten medför potentiella risker för exempelvis konflikter har Randall Collins uttryckt sig genom att varje individ försöker genom sitt egna handlande agera rationellt utifrån sina egna personliga resurser (Moe, 1995). Det är genom dessa möten då individer träffas och kommunicerar en interaktion skapas. Radmann (2014) diskuterar detta i uppsatsens bakgrund (se punkt 2.1) och menar att en supporter innehar en känsla och en strävan efter att interagera med likasinnade, som i detta fall är andra supportrar. När interaktion mellan supportrar sker finner de varandra likasinnade och har direkt något att diskutera, och utifrån detta finner de likheter med varandra. Genom de erfarenheter individen får av tidigare interaktioner ges möjlighet och kunskap om hur liknande interaktioner ter sig, genom detta utvecklas och rekonstrueras individens sociala mönster (Moe, 1995). En förändring som kan uppstå i dessa mönster är när något oväntat sker i interaktionen. Balansen i interaktionen blir ojämn och glider isär, som resultat av detta förändras den relation individerna har byggt upp genom sin växelverkan med varandra (Moe, 1995). För att en interaktion ska fungera bättre krävs det att ritualer används mellan individerna. Dessa ritualer ger individen möjligheter som till exempel identitet, kompetens och motivation, som resulterar i en tillhörighet för individen samt vilka normer som gäller och blir således en handlingskraft (Moe, 1995). Enligt Collins krävs det ritualer i all interaktion mellan individer för att en växelverkan mellan individer överhuvudtaget ska resultera i att interaktionens aktörer ska känna någon meningsfullhet (Moe, 1995). Utan dessa ritualer blir individen påtvingad att vid varje nytt möte med en individ skapa

ett nytt socialt mönster och detta uppfattas närmast som något omöjligt i ett långt skede (Moe, 1995).

3.2 Interaktionsritualer

I boken *Interaction Ritual Chains* förklarar Randall Collins (2004) hur interaktionsritualer kan uppstå, och när en interaktionsritual är lyckad uppstår en hög emotionell energi. Collins (2004) menar att dessa interaktionsritualer är viktiga för oss individer och det sker ett ständigt sökande efter dessa i varje interaktion som uppstår. Dessa interaktionsritualer uppstår vid varje möte mellan minst två individer och huruvida mötet är lyckat eller ej resulterar detta i antingen en hög eller låg emotionell energi. Är resultatet av mötet positivt och den emotionella energin hög resulterar detta i att individerna vill fortsätta att utföra dessa ritualer, som där igenom bildar en kedja av interaktionsritualer (Collins, 2004).

Collins har konstruerat och tagit fram följande fyra beståndsdelar; Group assembly (bodily co-presence), Barrier to outsiders, Mutual focus of attention och shared mood” (Collins, 2004). Dessa beståndsdelar utvecklar och skapar fyra sorters rituella utfall; ”Group solidarity, Symbols of social relationship (sacred objects), Emotional energy in individual och Standards of morality” (Collins, 2004). De fyra utfallen resulterar i att en interaktionsritual har uppstått, huruvida interaktionsritualen blir lyckad eller misslyckad är dock inget som de fyra utfallen kan påverka (Collins, 2004).

- *Group assembly (bodily co-presence)* – Uppstår enligt Collins (2004) när två eller fler individer fysiskt är delaktiga på en gemensam plats. På detta sätt kan individerna påverka varandra genom sin närvaro vare sig det är medvetet eller ej. För uppsatsens område innebär

detta att supportrarna infinner sig på hockeyarenan och har där igenom tagit ett individuellt beslut gällande att gå på matchen.

- *Barrier to outsiders* – Enligt Collins (2004) uppstår detta när det finns en tydlig gräns till andra individer eller grupper. Detta medför att de individer som ingår i sällskapet känner samhörighet och en slags solidaritet mot varandra. Individerna måste känna av vilka som ingår i sällskapet respektive inte ingår. Individerna behöver möjligtvis inte ha en relation till varandra, exempelvis vänner, men de har tagit ett liknande beslut att ingå i gruppen, som exempelvis att gå på en hockeymatch. Genom att supportrar för ett lag göra valet att gå på en match och supportera ett lag skapas en gemensam samhörighet, ett vi mot dem.
- *Mutal focus of attention* – Enligt Collins (2004) uppstår denna då individerna har ett gemensamt fokus på ett objekt eller upprätthåller ett gemensamt fokus i en aktivitet. Collins menar även att individerna har kommunikation mellan varandra när fokus och uppmärksamhet förflyttas. Ett exempel på detta är under en hockeymatch när publiken firar ett mål genom att applådera och fira. Det kan även exempelvis vara när supportrarna sjunger en sång gemensamt, med en klackledare som kan liknas med en dirigent.
- *Shared mood* – Uppstår enligt Collins (2004) när individerna delar samma inställning till något eller en liknande emotionell känsla eller erfarenhet. För uppsatsens ämne går det att göra liknelser med att varje supporter vill att laget ska vinna och göra mål och att samtliga supportrar på läktaren sjunger, eller upprätthåller en god stämning på läktaren.

Dessa fyra faktorer påverkar varandra, men enligt Collins (2004) är de mest viktiga *mutal focus of attention* och *shared mood* som påverkar och förstärker varandra mest. Genom att individerna i en grupp blir mer medvetna om varandras gemensamma känslor i den aktivitet de genomför, vilket resulterar i att gruppen bygger upp en styrka. Styrkan som uppstår är exempelvis att individerna i gruppen blir medvetna om hur respektive medlem reagerar i olika sammanhang och kan gemensamt agera om något oväntat uppstår (Collins, 2004). Collins ger som exempel för detta hur en publik gemensamt applåderar och firar, samt hur stämningen på en begravning utvecklas från början till slut. För uppsatsens syfte går det även att göra en likhet med hur supportrar på en hockeymatch delar samma fokus och inställning och tillsammans som grupp bildar de en likasinnad stämning.

Som resultat av detta har Collins (2004) fyra stycken utfall (se bilden ovan) som beskrivs enligt följande och kopplas samman med den tidigare forskningen i det föregående kapitlet.

- *Group solidarity* – Är resultatet av känslan av att ingå i en grupp eller inneha medlemskap i en grupp. Genom att fler individer ingår i gruppen ges en större möjlighet till utveckling av en rituell effekt.

Som supporterer är detta en faktor som upplevs uppstå naturligt. En supportergrupp är en grupp individer som har ett gemensamt syfte, vilket är att stötta det lag de hejar på. Genom detta är möjlighet till rituell effekt än mer påtaglig då det finns en gemensam strävan efter att vara ett sällskap som ska synas och höras.

- *Symbols of social relationship (sacred objects)* – Är enligt Collins olika slags symboler som representerar gruppen. Det kan exempelvis vara olika emblem, ord, flaggor samt bilder och gestaltningar. Detta går att kopplas ihop med Emile Durkheims Sacred objects som innebär att individer har respekt mot sina egna symboler, och försvarar dem om någon från utsidan är negativ eller nedlåtande.

Inom supporterkulturen är det ingen ovanlighet att flaggor på läktaren dyker upp och olika supporterramsor sjungs. På detta vis blir det supportergruppens sacred objects och varje supporter bär med stolthet upp sitt lags symboler.

- *Emotional energy in individual* – En känsla som tillför styrka, självförtroende, entusiasm, eufori samt initiativtagande förmåga.

Den emotionella energin som uppstår på en hockeymatch kan variera från hög till låg beroende på läktarens stämning och matchens slutliga resultat. Något som ger en grupp supportrar styrka kan där igenom vara att känna gemenskapen på läktaren och hur de tillsammans utför något, exempelvis en sång.

- *Standards of morality* – En känsla där individen försvarar det som gruppen har byggt upp och visar stolt upp sin gruppstillhörighet med exempelvis gruppens symboler.

En supporters symboler är en av de faktorer som gör att en supporter enkelt kan visa upp vilket lag som individen stöttar. Symbolen kan vara en halsduk som bärs med stolthet och försvaras när så behövs.

3.3 Emotionell energi

Ett av Collins utfall av interaktionsritualer är emotionell energi. Emotionell energi är enligt Collins (2004) ett resultat av känslöstämning som framkommer av en interaktionsritual. Dessa kan variera mellan att vara positiv eller negativ beroende om interaktionsritualen är lyckad eller ej. En hög emotionell energi är enligt Collins (2004) exempelvis när en individ

ingår i en interaktionsritual och känner tillhörighet, bekräftelse, solidaritet, eller tilltro mot övriga individer i samspelet. Om en individ inte känner av dessa exempel i en interaktionsritual medför detta en låg emotionell energi, och kan resultera ibland annat att individen inte känner tillfredsställelse i situationen samt känner sig olycklig och nedstämd (Collins, 2004). Individer försöker rent generellt att undvika att ingå i dessa grupper som medför låg emotionell energi då detta kan medföra problematik. Enligt Collins (2004) kan det gå så långt att en individ som ingår i en grupp med låg emotionell energi hamnar i psykisk ohälsa. Enligt Collins (2004) är emotionell energi även något som påverkar nya interaktioner mellan individer. Om exempelvis en interaktionsritual har medfört en hög emotionell energi tar individen med sig detta inför nästa interaktion och går in med en positiv inställning. Detsamma gäller om en interaktionsritual har genererat låg emotionell energi, och får motsatt effekt (Collins, 2004).

3.4 Grupper och emotionell energi

Emotionell energi är inte något som kan generera för enskilda individer utan det kan även uppstå inom grupper. Collins (2004) menar att när en grupp uppfyller en hög emotionell energi genererar detta i att hela gruppen fylls av energi, denna energi är även starkare än för den enskilde individen när det uppnås en hög emotionell energi. Enligt Collins (2004) kan en grupp påverka den enskilda individens emotionella energi till det positiva och höja energin om den är låg. Detsamma gäller när en grupp sänker den enskilda individens energi. En hög emotionell energi inom en grupp medför olika saker till gruppen, enligt Collins (2004) är gruppsolidaritet en av dessa. Gruppsolidariteten påverkar gruppen på ett sätt som gör att gruppens medlemmar känner tillhörighet och med en hög emotionell energi medför detta att gruppens medlemmar vill fortsätta att träffas och genomföra interaktionsritualer, för att i fortsättningen inneha samt fylla på av den höga emotionella energin. Detsamma gäller när en grupp innehar en låg emotionell energi. Enligt Collins (2004) resulterar detta i att gruppens interaktionsritualer inte fungerar som de ska, och är inte lika lyckade. Resultatet enligt Collins (2004) blir att gruppen riskerar att splittras.

3.5 Emotionell energi på olika nivåer

Emotionell energi enligt Collins (2004) går att beskrivas som en ”stege” där individen färdas åt olika håll (upp och ner) beroende på vilken emotionell energi individen har för tillfället. Ett exempel på hur detta fungerar är när en individ med hög emotionell energi ingår i en interaktionsritual som utger en låg emotionell energi. Resultatet av detta medför att individens emotionella energi förflyttas ner några steg på ”stegen”. Om en individs emotionella energi gällande beskrivningen om olika nivåer är för låg, riskerar detta att medföra att motivation för

att höja den emotionella energin risker att gå förlorad. Hamnar en individ i en för låg emotionell energinivå och saknar motivation för att klättra upp på ”stegen” igen kan detta bli permanent (Collins, 2004). En individ som innehar en hög emotionell energinivå och genom en misslyckad interaktionsritual som resulterar i att energin sjunker, försöker denna individ skyndsamt återfå den höga emotionella energin genom nya interaktionsritualer.

I Collins bok *Den sociologiska blicken* (2008) menar Collins att de flesta individer varken befinner sig vid toppen eller botten på denna ”stege” gällande emotionell energi. De flesta individer ligger på en normal nivå för att kunna utföra de sysslor som hör till vardagen, som exempelvis är jobbrelaterade eller en konversation med en annan individ. Emotionell energi enligt Collins (2004) är viktig samt avgörande för individer gällande deras val av interaktioner och vilka grupper individer väljer att ingå i. Den emotionella energin som framkommer utifrån en grupp har även en påverkan för individen. Collins menar att beroende på vilken nivå den emotionella energin har kan individens handlingar påverka och resultera i beslut som individen inte hade gjort utanför gruppen (Collins, 2004).

3.6 Maktritual

Collins (2004) maktritual innebär att en individ ger ut order till andra individer som följer dessa riktlinjer som de blir beordrade att göra. Collins beskriver det genom att en individ tar initiativet till att förmedla vad som ska göras till övriga individer, likt en frontman för gruppen (Collins, 2004). En individ som delegerar ut orders och som fått ett godkännande av övriga individer i gruppen att inneha rollen som orderutgivare blir där igenom gruppens ledare. Enligt Collins (2004) medför detta förväntningar, och om missbruk sker gällande vad ledaren ger ut för order finns det risk för att konflikt uppstår inom gruppen. Som individ i en grupp med en ledare som delar ut orders fungerar detta ömsesidigt, men vill inte den ordertagande individen utföra den order som är utdelad kan gruppens inverkan ändå påverka individens beslut till att utföra ordern, ett slags grupstryck. Enligt Collins (2004) är det ledaren i gruppen som orderutgivare som får den högre emotionella energin eftersom det blir en tillfredställning då övriga individer utför det som önskas utföra. Som exempel kan detta vara en gruppleddare som delar ut arbetsdirektiv om hur en arbetsuppgift ska utföras, eller likt en dirigent som styr sin orkester med sin ledande roll bestämmer hur orkestern ska styra sin ljudbild.

3.7 Koppling mellan teori och supporterskap

Genom att besöka en idrottsarena och göra det aktiva valet att köpa en biljett för evenemanget blir innebörden mer än bara det sportsliga av att se matchen. Samtidigt sker en interaktion mellan individer på läktaren där ritualer har en stor betydelse. Genom att aktualisera Collins

(2004) tankar om interaktionsritualer och emotionella energi är ett idrottsevenemang en arena full med interaktion och möjlighet till ritualer. Påverkande faktorer är bland annat symboler, som sker via de sånger som sjungs på läktaren. Även flaggor, halsdukar och banderoller är symboler som skapar en samhörighet och gemenskap för individerna på läktaren.

Det Peitersen (2009) beskriver i sitt arbete gällande supporterulturens utveckling ger en tydlig bild av detta. Genom detta skapas interaktionsritualer och Collins (2004) teori gällande fyra beståndsdelar bör finnas för att en interaktionsritual ska bli tillgänglig och applicerbar. Supportrarna är samlade i en grupp med fokus på hockeymatchen (Barrier to outsiders och mutual focus of attention) och känslor blir gemensamma vid exempelvis ett domarbeslut i matchen eller applåder för firande om ett mål tillkommer. Genom att beståndsdelarna blir uppfyllda finns även möjligheten till ett skapande av emotionell energi på läktaren, och en solidaritet inom gruppen, ett vi mot dem. Supportrarna på läktaren har möjligheten att tillsammans få en hög respektive låg emotionell energi beroende på resultatet av det sportsliga som sker på spelplanen. På läktaren hör det inte till någon ovanlighet att en ledare finns. Denna ledare kan benämnas som klackledare och ger ut order om exempelvis en speciell sång bör sjungas, och går således att koppla ihop med Collins (2004) tankar gällande maktritualer.

4. Metod

Iföljande kapitel presenteras och diskuteras det metodval som gjorts för att uppfylla uppsatsens syfte samt att besvara frågeställningen som är presenterad. För insamlingen av uppsatsens empiriska material har fokusgrupper använts. Avsnittet tar även upp beskrivning av den metod som har blivit aktualiserad för rapporten och i kapitlets avslutande del sker en reflektion.

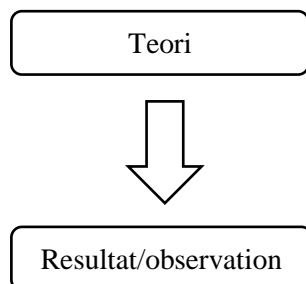
4.1 Metodval

Uppsatsens syfte och forskningsfrågor är avgörande faktorer som styr vilken metod som är lämpad för den forskning som ska göras, och vid en forskningsprocess har forskaren möjlighet att välja mellan en kvalitativ eller kvantitativ forskningsstrategi (Bryman, 2011). I en kvalitativ forskningsstrategi bygger forskningen på att skapa en uppfattning genom ord och tolkning, och är en vanlig forskningsstrategi då den används mer och mer främst inom samhällsvetenskaplig forskning (Bryman, 2011). Användandet av en kvantitativ forskningsstrategi sker genom att forskningen bygger på insamlad kvantifierbara data, som exempelvis innebär mer fokus på siffror än ord när en tolkning sker (Bryman, 2011).

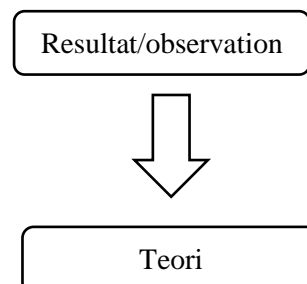
Om valet på vad som skulle undersökas hade innefattat undersökning av statistik mellan exempelvis nyttjande av lokaltrafik mellan två städer eller något annat statistiskt mätbart fenomen skulle en kvantitativ forskningsstrategi varit att föredra. Eftersom syftet med uppsatsen är att söka djupare insikt i supportrars upplevelser gällande sitt supporterskap och vad som gör att de fortsätter engagera sig trots eventuella uppoffringar anser jag att en kvalitativ metod där empirin samlas in genom fokusgruppsintervju är en väl lämpad metod.

Inom forskning finns det olika angreppssätt; induktion, deduktion och abduktion (Bryman, 2011). Det angreppssätt som är valt för uppsatsen har en deduktiv karaktär och det empiriska materialet som samlats in har testats därefter mot uppsatsens teoretiska ramverk (Bryman, 2011). Valet av att använda ett deduktivt angreppssätt har varit intressant och lärorikt samt ett intressant perspektiv och ett lärorikt tänkande gällande supporterskap har skapats.

Deduktivt angreppssätt

Induktivt angreppssätt

4.1.1 Hermeneutiskt förhållningssätt

Positivism och hermeneutik är två förhållningssätt som används för att tolka och analysera. Positivism innebär en strävan efter att uppnå en säkerhet i den ämne som ger ytterligare kunskap (Bryman, 2011), medan en forskare som utgår från ett hermeneutiskt förhållningssätt upprätthåller en förstående och öppen tolkning samt innehar en subjektiv roll (Esaïasson, Gilljam, Oscarsson, & Wängnerud, 2012). Uppsatsen förhåller sig på ett hermeneutiskt förhållningssätt vilket även är en vanlig metod för tolkningsanalys (Bryman, 2011). Därav passar ett hermeneutiskt förhållningssätt uppsatsens syfte som avser att undersöka supportrars val av att lägga sitt engagemang på en idrottsförening, och vad vinsten blir av detta. Genom att höra vad informanterna upplever samt att tolka detta mot uppsatsens teoretiska ramverk strävar detta till att uppnå en förståelse kring fenomenet.

4.2 Litteraturgenomgång

Genom det arbete som har utförts med denna studie har en omfattande läsning genomförts av relevanta källor i form av vetenskapliga artiklar samt böcker som har berört uppsatsens ämne. I sökning av tidigare forskning som tidigare presenterats under kapitel två i uppsatsen har sökningen genomförts vid Luleå tekniska universitets biblioteks databas med hjälp av olika sökord. Dessa sökord var bland annat; *supporter*, *huliganism*, *understanding*, *culture*, *sport* och *fans*. Dessa sökningar har resulterat i att relevanta artiklar och tidskrifter gällande tidigare forskning har tagits fram och lästs igenom, detta för att få fram det tillämpningsbara för uppsatsens syfte. Vid de sökningar som gjorts har inklusions- och exklusionskriterier tagits i beaktning för att spetsa sökningen. Valet av kriterierna har gjorts för att forma de sökningar som har gjorts ytterligare, mot det ämne som har valt att studeras.

Följande inklusionskriterier har använts vid sökningen på Luleå tekniska universitets databas;

- Peer reviewed - detta för att få tillgång till de material som är granskat på expertnivå inom de område som undersöks (Vetenskapsrådet, 2002).
- Supporter, fan och huligan – artiklar som behandlar dessa områden var av intresse.
- Artiklar skrivna från år 1990 och framåt.
- Artiklar på svenska eller engelska.

Följande exklusionskriterier har använts vid sökningen;

- Artiklar som tar ut en avgift för nedladdning.

Genom att läsa igenom de artiklar som valdes fram och ansågs relevanta för uppsatsen gjordes en sortering enligt följande: *saknar relevans* eller *tillämpningsbara till uppsatsen*. Detta genomfördes för att få fram artiklar som vidrör det område som uppsatsen behandlar och som ansågs kunna tillföra en grund för uppsatsens kapitel gällande tidigare forskning. Materialet som togs fram har därefter kategoriserats efter noggrann läsning, nyckelord identifierades och skrevs ner, samt undergrupper konstruerades.

4.3 Fokusgruppsintervju

En fokusgrupp går enligt Victoria Wibeck (2010) att definiera som en grupp individer som träffas för att diskutera ett ämne som valts fram av fokusgruppens moderator (samtalsledare). Enligt Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängerd (2012) är ett strategiskt tänkande viktigt när en fokusgrupp ska sättas samman och en koppling till undersökningens syfte och frågeställning får inte förbises. Enligt Esaiasson et al. (2012) finns det ingen direkt regel för fokusgruppens storlek gällande deltagare, men antalet får inte vara för litet då risk för tystnad kan inträda eller andra spänningar uppstå. Esaiasson et al. (2012) menar att en grupp bestående av fyra till sex deltagare är det mest lämpade för att förhindra att exempelvis ingen får komma till tals. Enligt Wibeck (2010) är fokusgrupper en intervjuteknik vars syfte är att undersöka och analysera en grupp, inte att generalisera en hel befolkning.

Enligt Wibeck (2010) finns det två typer av fokusgruppsintervjuer. Dessa skiljer sig åt beroende på moderatorns agerande. En strukturerad gruppintervju är strukturerad och styrs helt och hållet av moderatören. På detta sätt kan moderatören styra diskussionen genom att ställa relevanta frågor som ska diskuteras. Den andra typen är ostrukturerad gruppintervju som karaktäriseras genom att moderatören är mer tillbakadragen och intervjuens gång löper utan några frågeställningar som diskuteras. Fördelar med att använda sig av en fokusgruppsintervju är enligt Wibeck (2010) bland annat att diskussionerna blir fria, och en diskussion som inte hade skett genom exempelvis en enskild intervju.

Valet av att använda fokusgruppsintervju som forskningsteknik fungerade väl för det ändamål studien riktar sig mot. Problematik som riskerade att uppstå var bland annat att deltagarna kunde sitta tysta, men de fördelar en fokusgruppsintervju medför gjorde att valet av fokusgruppsintervju upplevs välvald, då diskussionerna resulterade i ett rikt och fylligt empiriskt material. En bidragande faktor till den lyckade diskussionen var att använda en på förhand konstruerad intervjuguide (se bilaga 1), men även gav deltagarna utrymme att diskutera fritt. Vid de tillfällen när diskussionen avstannade ställdes följdfrågor eller frågor från

intervjuguiden, vilket medförde att diskussionen hölls vid liv och genererade detaljrik och relevant empiri.

4.4 Urvalsprocess

Uppsatsens urvalsprocess har skett genom ett icke-sannolikhetsurval även kallat målinriktat urval. Genom att välja ut individer för fokusgruppsintervjun var det viktigt att individerna hade den information som kunde belysa det problemområde som studien riktade sig mot. Valet av att använda denna typen av urvalsteknik är enligt Bryman (2011) väl lämpat för forskningsfrågor gällande upplevelse, som exempelvis ett ”stickprov” istället för att undersökningen skulle generalisera en population. Efter att den första informanten tackat ja för intervju tillämpades även ett snöbollsurval. Processen snöbollsurval innebär att kontakt har tagits med en informant som har vetskap och är relevant för uppsatsens syfte (Bryman, 2011). Därefter används denna informants kontaktnät för att få fram ytterligare informanter. Bryman (2011) anser att ett snöbollsurval lämpar sig väl för kvalitativ forskning, och genom att tillämpa en urvalsprocess som denna har varit bidragande för studiens tema. Detta eftersom snöbollsurvalet var effektivt, och kontakt med övriga informanter gick utan problem.

4.4.1 Fokusgruppsintervjuns genomförande

Antalet informanter som kontaktades och deltog för studien blev totalt fem stycken idrottssupportrar som innehar ett supporterskap som varit aktivt under en lång tid, den informant som hade varit supporter under kortast tid innehade en supportertid på 10 år. Kontakten med dessa informanter gick till genom internetbaserade sidan Facebook. Esaiasson et al. (2012) menar att använda sig av Facebook är ett växande tillvägagångssätt när det gäller annonsering och rekrytering för fokusgrupper och det resulterade i direktkontakt med potentiella informanter. Ett meddelande skickades till informanterna för att förklara studiens syfte och mitt etiska förhållningssätt. Genom att antalet informanter uppnått till fem stycken blev de förfrågade gällande vilken dag och tid som var mest lämplig för fokusgruppintervjun, dessa datum och tider godkändes av samtliga och fastslogs till en eftermiddag då informanterna var studerande och yrkesverksamma. Gällande valet av plats för intervjun bokades ett grupprum på Luleå tekniska universitet. Enligt Esaiasson et al. (2012) är val av plats en relevant del när en intervju ska ske. Den plats som blir vald bör ta fram en stämning som frambringar för diskussion och spontanitet. Vidare menar Esaiasson et al. (2012) att moderatören för fokusgruppsintervjun inte tar en position i rummet som framkallar en ”ordförandeposition”. Detta var något som togs i åtanke vid bokningen av lokal samt val av plats i rummet.

Fokusgruppsintervjun varade i ungefär 1 timme och 45 minuter och präglades av en öppen stämning mellan informanterna där samtliga var delaktiga i diskussionerna. Intervjutillfället startade med att informanterna blev presenterade uppsatsens syfte samt etiska principer, därefter fick informanterna kortfattat presentera sig själva för varandra. Informanterna blev även tillfrågade gällande inspelning av intervjun och samtliga gav sitt godkännande för detta. Syftet med att spela in intervjun var att underlätta efterbearbetningen samt att minska risken för att relevant empiri blev förbisedd.

4.4.2 Etiska principer

Uppkomsten av etiska frågeställningar tillkommer under flera skeden under en forskningsundersökning, detta är något som forskaren måste ha i beaktning under hela forskningsprocessen (Bryman, 2011). Genom hela arbetet med uppsatsen har forskningsetiska principer tagits i beaktning. Detta har skett genom att tillämpa de riktlinjer som återfinns på humanistisk- samhällsvetenskapliga forskningsrådet (Vetenskapsrådet, 2002). Det finns två stycken huvudsakliga principer, forskningskravet och individskyddskravet. Enligt Vetenskapsrådet (2002) innefattar den första principen, forskningskravet, att den tänkta forskningen ska innebära att kunskap fördjupas och utvecklas. Den ska även tillföra nytta för framtida utveckling. Individskyddskravet går att dela upp i fyra stycken krav och det var dessa krav som informanterna underrättades med vid intervjutillfället.

De fyra grundläggande kraven är;

1. *Informationskravet* – Informanterna blev informerade om uppsatsens syfte och varför de blev tillfrågade om att delta i studien. De informerades även om att få ta del av den fullständiga uppsatsen då den blivit färdigställd.
2. *Samtyckeskravet* – Informanterna informerades om att de själva bestämmer över sitt deltagande och att det var frivilligt. Informanterna fick även informationen om att de kunde avbryta intervjun om så önskades, detta skulle ske utan någon förklaring eller motivering.
3. *Konfidentialitetskravet* – Informanterna blev informerade gällande att deras uppgifter kommer att behandlas med största möjliga konfidentialitet. Informanterna har i uppsatsens resultatdel fått fiktiva namn för att inte röja individernas identitet. De informerades även att materialet som spelades in kommer enbart att behandlas av uppsatsskrivaren själv.
4. *Nyttjandekravet* – Informanterna tilldelades slutligen information gällande hur informationens resultat kommer att nyttjas och att det endast kommer att återfinnas i uppsatsen.

En aspekt som diskuterades gällande de etiska kraven var konfidentialitet. Eftersom det handlar om en fokusgruppsintervju vet informanterna om vilka som deltagit, detta medför att det endast är moderatorn för fokusgruppen som kan anses upprätthålla konfidentialitet. På grund av detta informerades informanterna om att inte lämna ut information om varandra. Detta mottogs positivt och fokusgruppsintervjun kunde starta.

4.4.3 Transkribering

När det gäller vilket tillvägagångssätt som är mest lämpat för kvalitativa intervjuer menar Bryman (2011) att ljudupptagning i princip är obligatoriskt och sedan skriva ut de inspelade intervjuerna, vilket medför flera fördelar. Fördelarna med inspelning och transkribering är bland annat att forskarens minne förbättras och en bättre tolkning går att göras, det kan skilja hur en situation beskrivs under intervjun i jämförelse i ljudfilen (Bryman, 2011). Vidare menar Bryman (2011) att tillgången forskaren har av upprepad analys samt tolkning genom transkribering ger ytterligare tillgång i databearbetning. När det gäller fokusgruppsintervju menar Bryman (2011) att en transkribering av hela intervjun inte är nödvändig. Detta eftersom det är tidskrävande med flera deltagare samtidigt men att det även kan bli problematiskt då flera personer diskuterar samtidigt och detta kan leda till att det är svårt att tyda vem som säger vad. Transkriberingen till denna rapport träffade inte på några av dessa problem utan kunde fullföljas från start till slut och transkriberingen skedde skyndsamt efter intervjun. Detta för att bibehålla exempelvis känslor som uppkom under intervjun.

Det första steget i uppsatsens process med transkriberingen utfördes genom att lyssna igenom ljudfilen och en renskrivning genom att skriva ner intervjun ord för ord. Som hjälpmedel till detta togs ljudfilen över till en dator, och spelades upp genom ett program som kunde ta ner samtalstempot till en lagom nivå. Detta för att inte missa ord eller tolkningar som gjordes. Som nästa steg genomfördes en noggrann läsning av det material som transkriberats.

4.4.4 Tematisk analys

Fyra teman har konstruerats för att illustrera hur informatörerna upplever sitt supporterskap. Dessa teman har genom ytterligare läsning av transkriberingen identifierats och sorterats upp för att ytterligare förenkla analysarbetet (Bryman, 2011). Valet av att arbeta på detta tematiska vis medförde att det blev lättare att urskilja likheter mellan informanternas upplevelser. De framtagna teman för uppsatsen är: Att vara supporter, emotionell energi bland supportrarna, läktarkulturens utveckling och hur den ter sig samt att lägga sitt engagemang på supporterskapet.

Genom konstruerandet av dessa teman har tillämpandet av uppsatsens teoretiska ramverk varit till god hjälp. Det har skett en växelverkan under läsning och analys av det empiriska materialet som har transkriberats. Detta har medfört att det har kommit fram naturligt vilka teman uppsatsens resultatdel behandlar.

4.5 Trovärdighet och äkthet

Validitet och reliabilitet är kriterier som tillämpas för att forskaren ska finna äkthet samt kvalitet i forskningens undersökning (Bryman, 2011). Enligt Bryman (2011) är det dock inte lika centrala begrepp när det gäller forskning av kvalitativ karaktär som i jämförelse med kvantitativ forskning. Detta grundar sig bland annat i att den kvalitativa forskningen inte intresserar sig likt den kvantitativa forskningen gällande exempelvis mätning av ett fenomen. Bryman (2011) ställer sig frågan och menar att validiteten inte har någon speciell betydelse för det kvalitativa och belyser två alternativa begrepp, tillförlitlighet och äkthet. Dessa två begreppsförslag fungerar som ett verktyg för att bedöma hur kvaliteten i en kvalitativ studie står sig. För att studien ska inneha tillförlitlighet krävs det att den upprättar fyra stycken kriterier; *trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt att det finns möjlighet att styrka och bekräfta studiens resultat* (Bryman, 2011).

Trovärdighet

Trovärdighet innebär att forskaren följer de regler och rekommendationer som har aktualiserats i enlighet med vad som ansetts passa bäst till studien (Bryman, 2011). En ytterligare del för att studien ska uppnå trovärdighet är att studiens resultat redovisas för de individer som har bidragit till studiens framställning. Enligt Bryman (2011) är detta för att de inblandade ska kunna se om forskaren har uppfattat allt rätt, och möjlighet att kunna komma med lämpliga förbättringsförslag om så är fallet.

Den föreliggande uppsatsen har genomgått noggrant med vad som passar sig främst gällande metodval och därefter har en motivering skett. Något som styrker trovärdigheten i uppsatsen är att deltagarna som har bidragit till studien har kunnat komma med bidragande synpunkter för den slutgiltiga uppsatsen.

Överförbarhet

Överförbarhet enligt Bryman (2011) innebär på vilken nivå forskningens resultat är användbart i något annat sammanhang eller annan miljö.

Den föreliggande uppsatsen innehar en överförbarhet då det uppkommer att individer i en grupp uppnår emotionell energi och får en gemenskap som går att applicera i andra grupper utöver

idrottssupportrar. Ytterligare aspekter som är överförbara är den solidaritet som uppstår genom att känna att man har ”gruppen bakom sig” som medför en slags styrka. Genom detta uppfattas det att uppsatsen har en potentiell överförbarhet. Något som bör tas i beaktning i detta fall när det gäller kvalitativ forskning är enligt Bryman (2011) problematik gällande generalisering eftersom en kvalitativ forskning ofta sker med ett mindre antal individer. En slutsats som kan tas för denna uppsats är att överförbarheten i denna uppsats skulle benämnas jämförbar för liknande studier, då det inte går att påstå att uppsatsens resultat kommer att resultera i exakt samma resultat i en annan forskning.

Pålitlighet

Enligt Bryman (2011) är det en viktig del i att forskaren redogör för alla de moment som har blivit aktuella för forskningsprocessen och inneha ett kritiskt synsätt som forskare. Detta kan ske genom att redovisa studiens metodval, problemformulering med mera. Genom detta skapas en redovisning för studiens alla skeden gällande forskningsprocessen.

Pålitligheten i denna uppsats formar sig väl då en redogörelse för studiens alla moment kring forskningen och dess process är gjord. Genom detta skapas en förståelse för läsaren att själv se hur forskningsprocessen har skett på ett tydligt och klart sätt.

Möjlighet att styrka och bekräfta studiens resultat

Enligt Bryman (2011) måste forskaren lämna egna personliga värderingar utanför studien och måste agera i god tro.

Den föreliggande uppsatsen har hela tiden haft ett fokus på att agera i god tro gällande uppsatsens skrivande genom hela forskningsprocessen. Det teoretiska ramverket har fungerat som ett verktyg för att analysera den empiri som har lett till uppsatsens resultat, och reflektioner har gjorts för att inga personliga värderingar skulle inverka på arbetet med uppsatsen.

4.6 Presentation av informanter

De informanter som deltog för fokusgruppsintervjun var fyra män och en kvinna i åldersspannet 20–46 år. Deltagarna som presenteras nedan har tilldelats fiktiva namn för att upprätthålla konfidentialitet som upprättats i Vetenskapsrådets (2002) riktlinjer.

Sebastian är en man som har varit supporter den längsta tiden av samtliga informanter. Han är 46 år och har varit aktiv inom supporterkulturen sedan början av 80-talet. Förutom hockey har Sebastian en stor passion för fotboll.

Adam är en man som har varit supporter så länge han kan minnas. Han har under denna tid alltid haft säsongskort för att kunna se det lag han supportar. Han är 28 år och har under de senaste åren bott på annan ort vilket har lett till svårigheter att följa laget. Han flyttade tillbaka efter några år till hemstaden och följer nu sitt lag som förut genom att gå på matcherna. Adam innehar även som Sebastian ett stort fotbollsintresse.

Johan har varit på hockeymatcher i 10 år. Han är 21 år och de senaste 5 åren har han blivit mer och mer engagerad gällande supporterulturen. Johan reser mycket på bortamatcher, målar banderoller och är en aktiv medlem inom hockeyklubbens supporterförening.

Sara har som Johan varit en supporter och gått på matcher de senaste 10 åren. Hon är 20 år och har endast missat ett fåtal matcher under sin tid som supporter. Hon beskriver sitt supporterskap som något hon haft sedan födseln då hennes närstående även är supporters.

Axel har som ovanstående varit supporter i minst 10 år. Han är 21 år och som Johan reser han mycket på bortamatcher och är aktiv inom verksamheten som tillverkar banderoller som sedan syns på läktaren.

4.7 Reflektion över metod

Metodvalet att använda en humanistisk kvalitativ forskningsansats har medfört att en god inblick gällande hur supportrars upplevelse kring sitt givande av engagemang mot en idrottsförening. Genom att aktualisera en fokusgruppsintervju till studien uppstod en möjlighet till en öppen diskussion där möjligheter för att utveckla vissa påståenden var goda. Möjligheten till detta hade försvårats om uppsatsen hade fokuserat på att endast ha enskilda intervjuer med informanterna. Eftersom uppsatsens empiriska material bygger på informanternas upplevelser och berättelser finns det ett metodval som hade varit intressant, observation. Detta hade tillfört studien ytterligare kunskap och tillfört ny höjd genom att studera interaktionsritualer. Det hade även skapat en förståelse kring de emotionella energier som supportrarna får genom sitt supporterskap. På grund av tidsbrist samt sportsliga faktorer som säsongavslut var den tanken aldrig aktuell under framtagningen för studiens empiriska grund. Observationer är även något som Collins (2004) uppmuntrar till att göra när det är emotionella energier som undersöks och följa dessa individer under en tid för att se hur deras interaktionskedjor förändras med tiden.

5. Resultat och analys

Iföljande kapitel presenteras uppsatsens empiriska resultat som även blir analyserat med hjälp av citat från informanterna. Analysen sker genom att belysa informanternas intervju mot uppsatsens utvalda teoretiska referensram och är uppdelad i fyra olika teman. Det första temat är interaktion och emotionell energi mellan supportrar, det andra temat är vilken gemenskap som byggs upp det tredje temat är läktarkulturens utveckling och hur den ter sig det avslutande temat är, att lägga sitt engagemang på supporterskapet. Genom att koppla samman informanternas svar från den genomförda fokusgruppsintervjun besvaras på så sätt även uppsatsens forskningsfrågor.

5.1 Interaktion och emotionell energi mellan supportrar

För denna del i uppsatsens resultat- och analys kapitel presenteras informanternas svar gällande deras upplevelser kring interaktion och hur detta påverkar supportrarna. Kapitlet har även underkategorier som är framtagna för att ytterligare förtydliga vad informanterna upplever. Dessa kategorier är följande:

- Att vara supportter
- Emotionell energi bland supportrarna

5.1.1 Att vara supportter

Under fokusgruppsintervjun beskriver och förklarar informanterna deras syn på vad en idrottssupporter är och vilka förväntningar de har på andra idrottssupportrar. Samtliga informanter är eniga om att innebörden av ett supporterskap är att stötta en idrottsförening. Hur en individ stöttar idrottsföreningen är varierande, och är beroende på hur individens livssituation ser ut just då. Johan beskriver sin syn på supporterskap och menar att supporterskap skiljer sig, vissa supportrar väljer att vara aktiv på läktaren och andra stöttar föreningen på ett mer ekonomiskt sätt. Han beskriver detta genom att yttra sig med följande citat:

”Genom att stötta laget på något sätt och inte göra det för sin egna skull. [...] Om det är genom att sätta sig på sittplats och klappa händerna och köpa popcorn är en sak, för det går faktiskt till klubben”.

Även Axel ger sitt uttryck gällande supporterskap och menar att livssituationen varierar bland individerna på läktaren.

”Alla kanske inte har samma tid att lägga på sitt supporterskap. Vissa har familj och barn och sånt som prioriteras. Då kan jag ändå tycka att de är lika mycket supportter

som mig även fast de inte spenderar lika mycket tid, men de gör de efter sina egna förutsättningar”.

Genom dessa citat går det att göra kopplingar till vad Peitersen (2009) diskuterar gällande supporterskap i uppsatsens tidigare forskning. Peitersens beskrivning kring hur mycket tid och engagemang en individ lägger på sitt supporterskap är applicerbart på vad uppsatsens informanter uttrycker. Vissa supportrar är aktiva i stora delar av sin vakna tid vilket även informanterna uttrycker. Något som utmärker informanterna är deras syn på supporterskap, då de inte ser tiden en individ lägger på sitt supporterskap som något avgörande. På detta sätt är det inte mätbart att avgöra hur mycket supporter en viss individ är, men alla informanter är eniga om att olika nivåer finns.

Genom att vara en supporter skapas även det Collins (2004) beskriver genom interaktion och ritualer när en supporter kliver in på en idrottsarena och antrar läktaren med resterande supportrar, det sker således en interaktion mellan supportrarna. De får en identitet och ett gemensamt mål att fokusera på, samt en meningsfullhet att gemensamt nå ett uppsatt mål genom sin interaktion (Moe, 1995). Sebastian beskriver denna supportertillhörighet med följande citat där han upplever att en interaktion även sker med spelarna på planen.

” [...] dels att tillhöra ett stort gäng. Genom att stå med samma färger och skrika samma saker. Sen är det också den här grejen att man känner sig lite kränkt om inte spelarna ger allt när vi på läktaren ger allt. Varför ska jag hålla på er och heja? Det blir som en interaktion mellan oss på läktaren och spelarna”.

Sebastians beskrivning av interaktion på läktaren kan knytas till Collins (2004) begrepp *barrier to outsiders*, vilket innebär att supportrarna känner en samhörighet mellan varandra och är avskärmade från omvärlden. Supportrarna på läktaren känner en samhörighet och känner sig starka tillsammans. Samtliga informanter är eniga om detta, och känslan ”vi mot dom” uppstår genom deras ställningstagande, eftersom supportrarna är i en gemensam grupp mot motståndarna och deras supportrar. När både stämningen på läktaren är bra och lagets resultat är positivt medför detta en energi på läktaren som informanterna upplever euforisk. Johan ger uttryck på följande sätt:

”Man vill inte att det ska ta slut, man vill fortsätta sjunga och en sort eufori uppstår”.

Sara ger uttryck på hur stämningen på läktaren påverkar supportergruppen och hur det tas emot av idrottsklubbens damlag. Detta resulterar att Sara känner att hon tillför något till laget och genom att få positiv respons ökar även glädjen som supporter, vilket medför att hon vill fortsätta agera som supporter.

”Damlaget är fantastiska på så sätt. Dom visar verkligen att de uppskattar det vi gör”.

Genom att supportrarna får positiv respons av laget de hejar på samt stöttar bidrar detta till en ökning av den positiva emotionella energin som uppstår bland supportrarna. Collins (2004) menar att om en grupp som får återkoppling som i detta fall av lagets spelare fortsätter supportrarna med vad de utför för att bibehålla stämningen. Det går även att återkoppla till hur Collins (2004) diskuterar kring hur en grupp individer är i behov av att känna sig hörd och att bli sedd. På detta sätt likt det ovanstående påverkas detta till att supportrarna vill fortsätta stötta laget då de får respons på deras engagemang.

Vidare beskriver informanterna hur bortamatcher och resor bidrar till ökad interaktion med varandra. Genom de anordnade bortaresor som sker kontinuerligt lär supportrarna känna varandra mer på ett djupare plan. Under en hemmamatch blir det inte på samma sätt när supportrarna kommer till arenan strax innan matchstart för att sedan återvända hem. Johan beskriver det med följande uttryck:

”Under bortamatcher så kommer man varandra väldigt nära och man lär känna alla på ett helt annat sätt, och man får tid och utrymme att bli lite mer personlig”.

Det Johan uttrycker går även att koppla med det Collins (2004) beskriver i en av ingredienserna till en interaktionsritual, *Barrier to outsiders*. Han menar att individerna som ingår i interaktion med varandra inte nödvändigtvis behöver kännas varandra personligt eller på ett djupare plan. Det framgår inte som något negativt om det mot förmodan vore så som Johan uttrycker sig, utan bör endast göra gruppen starkare tillsammans och öka den känsla av solidaritet som redan finns inom gruppen.

Informanterna beskriver att det under en match är det ständigt sång från läktaren och banderoller visas upp för att visa vilket lag som supportrarna stöttar. Under intervjun framkom det att det finns grupper som har tagit på sig rollen att på eget initiativ och ideellt ordna bland annat dessa banderoller och flaggor. På frågan gällande hur det känns när ett lyckat läktararrangemang är genomfört beskriver Johan med följande citat:

” [...] blir det lyckat är det en euforisk känsla. Man får en kick då man arbetat med det och lagt ner säkert 20–30 timmar på det. Då känner man att det lyckas och det ger en fantastisk känsla”.

De läktararrangemang som diskuterats under intervjun går att koppla med Collins (2004) begrepp *Symbols of social relationship*. Genom exempelvis flaggor, banderoller med mera visar

supportrarna upp sin tillhörighet som grupp och bidragande faktor till att gemenskapen utvecklas och blir starkare. Utöver detta använder sig supportrarna bland annat sig av halsdukar och tröjor som fungerar som symboler med en innebörd om att visa vilket lag de gemensamt stöttar.

På frågan om hur informanterna ser på sitt supporterskap anser de att deras supporterskap innebär att stötta laget. Detta innebär inte att det är spelarna i laget som de supportar utan det är laget i sig som de supportar och ser som nummer ett. Axel beskriver hur han upplever det med följande citat:

” [...] han kommer mer än gärna fram och pratar. Sedan har vi haft [...] han kände väl igång oss där vi satt så kom han fram och tyckte att vi borde se upp till honom. Han stod över oss när han är spelare och tyckte att vi ska stötta spelare ”

Genom citatet ovan skapar Axel en bild av hur hans supporterskap ser ut. Det är föreningen han supportar och inte någon enskild spelare. Detta går även ihop med Collins (2004) tankegångar gällande ett gemensamt fokus. Det hade inte varit samma gemenskap på läktaren om varje supporter hade haft sitt personliga fokus på vissa enskilda spelare. Vidare menar Axel att det absolut händer att vissa spelare blir mer hyllade än andra, men detta sker med en ödmjukhet och ett givande och tagande från bådas sidor.

Informanterna känner inget behov av vad Angell, Gorton, Bottomley & White (2016) har tagit fram i sin forskning gällande olika val i privatlivet, som exempelvis val av kaffe och flygbolag. Men efter en stund kom informanterna fram till att det finns en tanke kring det trots allt. Hockeyligans huvudsponsor som är ett spelbolag är en sponsor som de helst undviker att själv sponsra. Detta grundar sig i att spelbolaget på ett ekonomiskt vis stöttar ligan samt supporterföreningar på ett olustigt sätt som inte uppskattas, det upplevs som att sponsringen sker på saker och ting som inte bör prioriteras och läggas pengar på.

5.1.2 Emotionell energi bland supportrarna

Emotionell energi enligt Collins (2004) är något som uppstår mellan individer, och kan variera mellan en hög- och låg nivå. När uppsatsens informanter diskuterar på vilket sätt de har upplevt emotionell energi nämns gamla minnen som exempelvis SM-guld och viktiga segrar mot rivallag. Axel ger följande uttryck gällande vad han upplever efter en match som har resulterat i vinst och gett en hög emotionell energi:

” [...] man börjar leta vart man kan gå vidare och fortsätta fira. Man är alldeles uppöver öronen av glädje och man vill inte åka hem och sova ”.

Det som Axel ger uttryck för går att koppla till vad Collins (2004) beskriver när en hög emotionell energi uppstår. En individ som upplever en hög nivå av emotionell energi vill uppleva den igen och inte låta den emotionella energin minska. Detta är något som Axel upplever och går att appliceras på de supportrar som befinner sig på matchen. Supportrarna försöker tillsammans bibehålla den höga emotionella energi som gruppen har fått, och genom fortsatt firande försöker de bibehålla energin.

Under intervjun förklarar och beskriver informanterna hur stämningen på läktaren förändras beroende på övriga supportrar på läktaren. Johan uttrycker sig med följande citat när frågan om hur stämningen förändras. Han ser hela kollektivet som en enhet och på så sätt skapas en slags besvikelse om inte detta uppnås, då gruppen har ett gemensamt fokus på samma mål, att stötta laget.

” [...] Man kan bli överlycklig över att folk på läktaren har levt om och sköter sig bra samtidigt som jag kan arg om vi är tysta på läktaren. Då far man hem och är sur resten av kvällen. Det är väldigt mycket känslor som uppstår helt enkelt”.

Det Johan beskriver går att koppla samman med Collins (2004) och hur den gemensamma emotionella energin som uppstått är beroende av övriga medlemmar. När den emotionella energin sjunker och blir låg påverkar det de övriga medlemmarna inom gruppen. Detta uppvisar även det Collins beskriver gällande hur emotionell energi kan variera och pendla från ena poolen till den andre (se punkt 3.5). Johan redogör hur viktigt det är att stämningen på läktaren är bra och att alla har fokus mot samma mål och hur detta kan störas om några bryter mot detta. Den negativa emotionella energin som Johan menar stannar kvar efter matchen kan enligt honom vara en bagatellartad företeelse, men för honom påverkar detta hela situationen. Det är då viktigt enligt Collins (2004) att återfå den positiva emotionella energin och informanterna menar att detta sker genom att gå på nästa match och stötta laget.

Den emotionella energin som enligt informanterna uppstår på läktaren under en hockeymatch tillför bland annat en känsla av delaktighet. En delaktighet som innebär att supportrarna känner sig ”med i matchen” då laget spelar bra. Informanterna Adam och Sara ger följande uttryck och förklarar hur denna känsla utvecklas:

” [...] är laget vinner och när man haft ett bra publiktryck så känner man sig nästan delaktig med spelarna på planen. Man har kunnat tillföra energi för att kanske vända en match från en nära förlust till en vinst. Då känner man att [...] tack vare oss så lyckades vi vinna”.

Det Adam beskriver går att jämföra med Collins (2004) tankar gällande emotionell energi och vilken kraft och styrka det kan resultera i. Informanterna förklarar att supportrarna på läktaren har gemensamt fokus och har byggt upp en solidaritet mellan varandra. Genom denna tillhörighet utvecklas en hög emotionell energi som Adam menar är en bidragande faktor som förs över till spelarna på planen genom att stötta dem i med- och motgång.

Likt Adam uttrycker även Sara hur den emotionella energin påverkar supportrarana på läktaren.

”När laget inte presterar sitt bästa [...] står man ändå där och hejar och sjunger. Men det händer att många på läktaren blir irriterade och frustrerade över hur laget spelar och vi andra på läktaren märker det. Då gäller det att få upp stämningen på läktaren igen”.

Dessa två uttryck av informanterna speglar när den emotionella energin på läktaren bland supportrarna är låg respektive hög. När energin är låg behöver gruppen enligt Collins (2004) få upp den igen till en tillfredställande nivå. Det är genom gruppstillhörigheten detta sker och genom att få upp de individer som för tillfället innehar den låga emotionella energin. Detta gör supportrarna genom att exempelvis starta en ny sång på läktaren som förhoppningsvis tillför ny energi.

Under fokusgruppsintervjun diskuterades det även om starka minnen som informanterna har samlat på sig under sin tid som supportrar. Det informanterna har gemensamt är att alla minnen som diskuteras är mer eller mindre positiva, det är endast ett minne som har en vinkel av missnöje, men vinklas därefter till något skämtsamt och går att återge som något positivt. När dessa minnen diskuterades märktes det att den emotionella energin höjdes i rummet där intervjun tog rum och nya minnen dök upp.

5.2 Gemenskap som byggs upp

Under det här delavsnittet i uppsatsens resultat- och analysdel kommer det redovisas och analyseras över informanternas upplevelser och svar gällande den gemenskap som växer fram genom supporterskapet. Det har även resulterat i att delavsnittet är indelat i två underkategorier:

- Gemenskap på hemmamatcher
- Gemenskap på bortamatcher

5.2.1 Gemenskap på hemmamatcher

Under fokusgruppsintervjun framkommer det att gemenskap var något som informanterna betonade som en viktig faktor när det gäller supporterskap. Hur gemenskapen grundar sig är

olika, men enligt informanterna går det att se som ett resultat av de lyckade interaktionsritualerna. Axel beskriver den gemenskap som finns bland supportrarna med följande citat:

”Jag är inte beredd att förlora gemenskapen som är kring hockeyn och av den anledningen så fortsätter jag engagera mig. Jag är inte beredd att förlora allt det man får ut av hockeyn och därför fortsätter man”.

Det går att se tydliga likheter genom vad Axel beskriver med ovanstående citat och vad Collins (2004) anser angående interaktionsritual och vad det kan resultera i. Genom lyckade interaktionsritualer förklarar informanterna att känslan att tillhöra något är stor och är något de inte vill ska gå förlorad. Informanterna beskriver gemenskapen som byggts upp som något familjärt och att alla är välkomna på läktaren. Under en viss tid var Sebastian borta från sitt aktiva supportande som innefattade en ständig närvaro på läktaren, men kände att det var något som saknades i hans tillvaro. När han under denna tid inte gick på matcher fick han frågor om vart han var och när han skulle komma tillbaka till läktaren. Efter en viss tid dök han återigen upp på läktaren och möttes av ett hjärtligt ”välkommen tillbaka” av supportersällskapet. Han uttryckte detta med följande citat:

” [...] Tillslut kom man till en premiärmatch och möttes av att folk sa tjena fan vad kul att du är här. Då kände jag att jag är hemma igen. För min del har det varit att tvingas tillbaka. Jag har känt att det inte går att leva utan”.

Genom Sebastians citat går det att se vilken effekt, specifikt i detta fall gemenskap har på supportergruppen. Genom att under en längre tid utfört dessa interaktionsritualer tillsammans har det lett till att gruppen har en solidaritet som upplevs solid. Även genom att uppfylla Collins fyra utfall; *Group assembly*, *Barrier to outsiders*, *Mutal focus of attention* och *Shared mood* är något gör detta möjligt, och det upplevs genom det informanterna beskriver under intervjutillfället vara något som känns som en naturlig process gällande supportergruppens läktarkultur.

Johan anser att det finns en skillnad mellan hur gemenskapen utvecklas från hemmamatch respektive bortamatch. Under en hemmamatch blir det en mer yttlig interaktion med övriga supportrar och tiden spenderas oftast med de närmsta i sitt supportergäng. Han menar att för många handlar en hemmamatch om att komma i tid, ta någon öl och sedan se hockey. Det Johan beskriver går att tolka utifrån att de individer som går på hemmamatcher upprätthåller en viss rutin, och har sina individuella ritualer som de går efter. Under en hemmamatch upplevs det lättare att slappna av samt att upprätthålla eventuella rutiner och ritualer.

5.2.2 *Gemenskap på bortamatcher*

Det framkommer tydligt att det är en stark gemenskap bland supportrarna, och en av faktorerna till hur denna gemenskap har byggts upp är genom att engagera sig genom att resa iväg på bortamatcher. Under dessa bortamatcher är det en samlad grupp supportrar som reser med varandra under några dygn, och det är under dessa resor som supportrarna lär känna varandra mer än bara supportrar enligt Johan. Han förklarar att det var genom att åka på bortamatcher gemensamt med övriga supportrar som han verkligen upptäckte hur det var att engagera sig, och hur det var att supporta ett lag på en mer intensivare nivå. Johan uttryckte det med följande citat:

” [...] under bortamatcher så kommer man varandra väldigt nära. Man lär känna alla på ett helt annat sätt och man får tid och utrymme att bli lite mer personlig med varandra på ett djupare plan”.

Gemenskapen som skiljer sig från den som finns under en hemmamatch är att supportrarna lever mer inpå varandra under en bortamatch och resan som tar dem dit och hem. Enligt Collins (2004) *Barrier to outsiders* är det inget krav att individerna känner varandra på ett personligt plan, men genom dessa resor lyckas ändå supportrarna lära känna varandra närmre vilket i sig skapar en ytterligare barriär mot utomstående. Främst då de delar sitt intresse av att supporta laget, men även då de känner varandra mer än bara som supportrar. Genom att supportrarna lär känna varandra på ett djupare sätt styrker detta deras sammanhållning och genom att de vet mer personliga saker om varandra skapas olika relationer mellan individerna som medför en öppenhet som bidrar till att gemenskapen blir än mer betydelsefull.

5.3 Läktarkulturens utveckling och hur den ter sig

Under fokusgruppsintervjun förklarade samtliga informanter gällande hur läktarkulturen har utvecklats till hur den ser ut och fungerar idag. Utvecklingen har skett genom att gå från en läktare med en mer rebellisk karaktär och mindre styrd, till en mer strukturerad läktare med klackledare som har som uppgift att dirigera supportrarna och hålla ihop gruppen vid exempelvis sång. Förut var det mer fritt bland supportrarna att stämma upp i sång, medans det av informanterna nu för tiden upplevs mer genomtänkt. Sebastian som har upplevt denna utveckling beskriver det hela med följande citat:

” [...] Historiskt sett har det förändrats på läktaren. I slutet av 90-talet började man med trummor och klackledare på läktaren. Förutom var det mycket mer informellt struktur om vem som startade ramsor. [...] vissa grupper startade ramsor, men det var mycket mindre styrt och det var mer rebelliskt och mer upproriskt”.

På frågan om hur denna utvecklingen har tagits emot av supportrarna förklarar informanterna att situationen som den ser ut idag är positiv. De är övertygade om att en klackledare behövs eftersom gruppen av supportrar är stor. Detta går att koppla samman med Collins (2004) maktritual, och i detta fall är det klackledaren som delar ut orders till övriga supportrar på läktaren. Informanterna är eniga om att klackledare och trummor är båda bra verktyg för att få en sammanhållning på läktaren och Axel är övertygad om att klackledare skulle avskryvas skulle trycket och stämningen på läktaren inte förblir densamma.

Vid frågan om supporterulturen skiljer sig åt från övriga hockeylag inom Sverige anser samtliga respondenter att en skillnad finns. Informanterna tar upp en svensk hockeyklubb som är relativt nystartad och inte har samma historia bakom sig som övriga lag i hockeyligan. Genom att gå på det lagets matcher får man en annan bild av hur supporterskap kan se ut inom idrott, och informanterna anser att det påminner mer om hur det ser ut inom idrott i USA. Publiken sitter ned under matchen, man äter på läktaren och ”plastklappar” används. ”Plastklapporna” fungerar som två stycken plastbrickor som används istället för att använda händerna när en individ ska klappa händerna och heja fram sitt lag. Detta förklarar Axel med följande citat:

[...] den är mer amerikansk supporterulturen. Man sitter på läktaren med klappar och käka korv och det blir mer ett event man kan gå på och kolla på för sporten och matens skull. De har inte samma kultur med ståplats med tokiga människor som står och sjunger [...]. Det är en stor skillnad mellan klubbarna i Sverige och internationellt är det ännu större”.

Att samtliga informanter ser en skillnad och genom det Axel beskriver med citat går detta att koppla ihop med det Peitersen (2009) diskuterar i sin forskning. Han menar att inspiration har tagits från England och deras supporterkultur för att sedan forma sin egna, som i detta fall Sverige. Informanterna medger att den supporterulturen som finns inom supporterretsarna på deras egna matcher är inspirerad av just den engelska, och är mer rebellisk och har attityd. Detta medför att informanterna inte tror att deras emotionella energi hade haft samma effekt om läktaren var fylld med ”plastklappar”, och det upplevs att samtliga informanter är stolta över vilken supporterkultur de har byggt upp genom åren. Denna stolthet upplevs som bidragande faktor till den gemenskap och solidaritet som informanterna beskriver gällande deras supportergrupp.

5.4 Att lägga sitt engagemang på supporterskapet

Ett ämne som diskuterades under fokusgruppsintervjun var vilket engagemang informanterna la på sitt supporterskap och hur de kunde upprätthålla det. Informanterna var eniga om att engagemanget var en självklarhet och inget de egentligen hade funderat över utan det fanns inget tvivel på att de exempelvis skulle gå på en match en tisdag mitt i veckan. Sebastian uttryckte sig på följande sätt med kommande citat gällande hur en supporter upprätthåller sitt engagemang:

”Jag skulle säga stolthet att tillhöra några som är bäst. En anledning till att gå mot Rögle en tisdag är att vi ska visa att vi är bäst. Även om laget spelar kasst så ska vi på läktaren vara bäst. Även om man lyssnar på radio så hörs våra supportrar mycket mer än typ Djurgårdens eller vilka som helst då det är bortamatch och då känns det som, hoho vi är bäst”.

Sebastians redogörelse om att vara bäst på läktaren är ett av flera delmål. När de lyckas upprätthålla målet kan en koppling till Collins (2004) fyra utfall gällande en interaktionskedja som har presenterats i tidigare kapitel. Genom att inneha ett gemensamt mål och tillsammans uppnå detta, skapas en gemenskap samt styrka, och informanterna nämner många gånger under intervjun att eufori uppstår. På detta sätt utvecklas den emotionella energin och blir hög, och supportrarna vill fortsätta med de det utför för att upprätthålla känslan av den positiva energin.

Som tidigare diskuterats i uppsatsen är gemenskapen en stor faktor till varför informanterna fortfarande är supportrar. Även detta är en av orsakerna till hur de kan upprätthålla det engagemang de har för supporterskapet. De är inte beredda på att förlora den gemenskapen de har byggt upp genom sitt engagemang och Axel menar att det är en bidragande orsak till varför han aldrig skulle kunna tänka sig att sluta engagera sig. Den gemenskap som har byggts upp genom att ingå i supportersällskapet på läktaren är stark, och enligt Collins (2004) är detta en bidragande faktor till hur en grupp känner av den emotionella energin som uppstår och påverkar gruppen och dess individer.

Adam, Sara och Johan diskuterade gällande sitt engagemang och en av faktorerna som uppkom var att det skulle resultera i något, som en slags gengäld. Vad gengälden kunde vara varierade och Johan gav följande citat på detta:

”Det är nog för att man får ut något av sitt engagemang och på något sätt blir värt att göra det igen. Visst är det kul att se hockey men jag hade inte gått på alla matcher och rest land och rike för att se bortamatcher varje säsong ifall jag inte kände att det av mig något i slutändan [...]”.

Detta vittnar ytterligare om att en önskan av att upprätthålla den emotionella energin som kommer genom den gemenskap och det engagemang en supporter väljer att lägga på sitt supporterskap, och individen finner många orsaker till att uppleva den igen. Collins (2004) fyra utfall är goda exempel på hur informanterna känner inför sitt supporterskap och vad de får ut av att lägga sitt engagemang på att supporta laget. Axel och Sara uttrycker detta med följande två citat:

”Jag är inte beredd att förlora allt det man får av hockeyn och därför fortsätter man”.

”Om det känns lite varför ska jag gå? Så behöver jag bara gå på en träningsmatch eller premiär så känner jag ... nu ställer jag in allt för att kunna gå på alla matcher”

5.4.1 Supporterengagemang som kräver uppoffring

Under fokusgruppsintervjun beskriver informanterna hur deras engagemang kräver uppoffringar både privat och jobbmässigt. Eftersom deras engagemang som aktiva supportrar är tidskrävande är samtliga informanter eniga om att uppoffringar ibland måste ske. De informanter som är engagerade inom verksamheten som skapar banderoller målar dessa under sin fritid och Axel uttrycker sig på flöjande sätt gällande de uppoffringar som han måste göra:

”Jag har missat högtider och släktmiddagar men även något simpelt som spela spel med vänner och kaka middag. Men inte jag, jag tackar nej för jag ska ligga på ett betonggolv och måla på en tygbit istället. Så det krävs en hel del tidsuppoffringar [...]”.

Utöver de uppoffringar som Axel beskriver i ovanstående citat krävs det extra pusslande med yrkeslivet ifall supporterskapet ska bli lyckat. Informanterna berättar att arbetsgivare har fått ta del av hockeyschemat över en säsong för att sedan fördela ut arbete på de spelfria dagarna. Informanterna har själv hört om andra supportrar som har bland annat tackat nej till ett arbete som inneburit exempelvis kvällsjobb, då detta hade varit ett hinder för att gå på matcher. Johan beskriver sin situation med följande citat:

”Jag har jobbat som timanställd och det var aldrig svårt att få arbetspass och det gick att pussla ihop bra. Dom på arbetet skrattade väl lite åt mig och tyckte att det är kul att man är insatt men de förstår nog inte grunden i det hela och varför jag väljer att prioritera mitt supporterskap”

Följande två citat vittnar om det Peitersen (2009) tar upp i sin forskning om hur en individ måste anpassa sitt supporterskap jämt mot sitt privatliv samt yrkesliv. Informanterna är eniga om att

de värnar om sina relationer och tid finns att lägga på annat än hockeyn och sitt supporterskap när de känner att det krävs. Det som gör det hela enklare är att den större delen av informanternas sociala liv även är aktiva supportrar. Sara beskriver det på följande sätt:

”De flesta jag känner är på läktaren och även min sambo. Hockeyn har inte allt för stor påverkan på det sociala egentligen. Men jag har vissa vänner som aldrig varit på hockey och förstår inte grejen. Det tar mycket tid men det finns självklart tid för annat då det inte är hockey varje dag”

Detta vittnar på att Sara har en balans som kan ta tillvara på relationer både inom sitt liv som supporter men även livet med nära och kära. Informanterna är medvetna om tiden som krävs på ett supporterskap och har vetskap över detta. Det upplevs de har reflekterat över det Peitersen (2009) diskuterar och en koppling mellan detta är applicerbart.

5.5 Kort summering

Det som har kommit fram genom intervjutillfället med informanterna är att Collins (2004) tankar angående interaktionsutfall och interaktionsritualer är nära till hands under en hockeymatch. Informanterna upplever att emotionell energi har en stor påverkan gällande stämningen på läktaren och påverkar de övriga utfallen Collins diskuterar. Det som informanterna beskriver och upplever som en av de viktiga faktorerna för sitt supporterskap är att supporterskapet resulterar i en gemenskap som de inte vill förlora, och denna gemenskap är även en faktor till varför de fortsätter engagera sig som supporter.

6. Diskussion

I den här delen av uppsatsen kommer uppsatsens syfte besvaras och som var följande: *”Det övergripande syftet är att uppnå djupare förståelse i hur hockeysupportrars upplever sitt supporterskap och vilka faktorer som bidrar till att de fortsätter vara supporters trots den omfattande tidsuppsoffringen som krävs”*. Till detta uppkom följande forskningsfrågor: *”Varför väljer en individ att lägga sitt engagemang för att vara en aktiv supporter mot en idrottsförening? Vad blir resultatet av den tid och engagemang som läggs? och slutligen på vilket sätt anser supportern att privatlivet påverkas av sitt engagemang som aktiv supporter?”*

Detta resulterade i relevanta frågor som informanterna fick besvara under en fokusgruppsintervju. Slutligen presenteras förslag till vidare forskning.

Under intervjutillfället diskuterade informanterna om vad det är som gör att samtliga informanter har gjort ett aktivt val att tillhöra en supportergrupp och vad det är som gör att de fortsätter med sitt supporterskap. Som svar gav informanterna att möjligheten att tillhöra något större var en viktig beståndsdel. Detta vittnar om Collins (2004) tankar om interaktionsritualer spelar en betydande roll i fenomenet. Enligt Collins är denna grupptillhörighet som enligt informanterna finns i gruppen en av byggstenarna för att en interaktionsritual ska ske. Genom att tillhöra denna supportergrupp skapas även samhörighet och ett ”vi mot dom” gällande andra lags supportrar. Resultatet indikerar att gruppen värnar om varandra och indikationen är att det är en familjär känsla när informanterna beskriver sina olika situationer som de har upplevt. Exempel på detta kan vara hur supportrar hjälper varandra i specifika situationer där hjälp kan behövas. Vid skapandet av till exempel banderoller är det ingen självklarhet att tid finns för att hjälpa till, men denna tid prioriteras vilket vittnar om vilken samhörighet som finns inom gruppen. Det verkar som att den sociala biten i det hela är viktig, och skapandet av banderoller hör till detta. Detta intygar även informanterna under intervjun och menar att gemenskapen som har byggts upp är stark och är något de värnar om. Enligt informanterna är alltså gemenskapen en viktig del i det hela, och indikationen är att det är en av anledningarna till varför de lägger sitt engagemang på sitt supporterskap.

Skapandet av banderoller styrker det Collins (2004) anser om symboler. Symbolerna fungerar likt det Collins beskriver som något som representerar gruppen och detta fall känns exemplariskt, och en god jämförelse går att göra. Skapandet av banderoller hör även till den gemenskap som vissa supportrar har med varandra, och indikationen är under intervjutillfället att det skapar en trevlig stämning i gruppen, vilket tillför ytterligare dimensioner till deras

solidaritet mot varandra. Detta går att se likheter i arbetet av Welford et al. (2015) och hur de beskriver hur supportrar engagerar sig utöver själva matchtiden.

När informanterna agerar i sin roll som supportrar och infinner sig på läktaren beskriver de att stämningen kan vara euforisk. Detta exempel går att jämföra med vad Collins (2004) tar upp gällande de olika resultat av interaktionsutfall (se punkt 3.2) och gällande den emotionella energin. Den euforiska känslan informanterna upplever skapar en känsla av tillhörighet då energin är hög, men även i vissa fall låg. En intressant aspekt i detta fall är då en av informanterna beskrev hur tillvägagångssättet är då energin på läktaren är låg, och hur de gemensamt försöker få upp energin igen med hjälp av exempelvis sång. Collins sista utfall av en delad inställning (*shared mood*) är även väldigt tydlig enligt informanterna.

Resultatet indikerar att ett gemensamt fokus och en delad inställning är något alla har, vilket är förståeligt då det är supportrar som ser på en hockeymatch och har sitt fokus på matchen. Detta vittnar även om att en interaktionsritual på läktaren enligt min mening har lätt att ske. Under intervjun framkommer det att samtliga interaktionsutfall är något som sker under varje matchtillfälle och den emotionella energin är det utfall som bidrar mest för att de andra utfallen ska lyckas. Exempelvis när den emotionella energin är hög blir de andra utfallen som *shared mood* och *barrier to outsiders* starkare då energin medför en starkare tillhörighet.

Informanternas engagemang på sitt supporterskap kännetecknas enligt min mening av ett behov av gruppstillhörighet och en känsla av gemenskap. Bidragande faktorer för skapandet av denna gemenskap verkar ha en startpunkt i de gemensamma bortamatcherna. Det är under dessa resor som informanterna beskriver att de lär känna varandra på en djupare nivå. Indikationen är att detta är en stark orsak till varför supportrarna har den gemenskap de har i dagsläget. Genom att åka på dessa bortamatcher kan en jämförelse ske med vad en ”team building” gör för en grupp anställda mot ett företag. Det resulterar i att banden mellan individerna blir starkare och indikationen är att detta gör gemenskapen och den solidaritet som gruppen innehar endast gott.

Informanterna upplever att uppoffringar för andra aktiviteter och andra ting är något som hör till deras vardag som supportrar. Detta är förståeligt, då det framkommer att supporterskap är något som tar tid, vilket även Peitersen (2009) diskuterar. Dock skapas en förståelse i varför uppoffringarna görs, då det är upplevs som att informanterna får göra det de verkligen brinner för. Därför upplevs det inte som något konstigt, utan tvärtom. Indikationen är att den gemenskap gruppen har är viktig och att ingen av informanterna skulle tveka att hjälpa till, eller delta i exempelvis skapandet av en banderoll. Detta vittnar om att gruppens interaktionsritualer är

lyckade samt att viljan att fortsätta utveckla dem är något som de vill, och detta medför att interaktionsritualerna blir än mer starkare.

Samtliga informanter har växt in sig i den roll som supporter de har i dagsläget, några har börjat gå på match vid ung ålder för att sedan ta steget till så kallad fulltidssupporter, som Peitersen (2009) benämner det. Andra har följt med en familjemedlem eller vän i början för att sedan börja engagera sig ytterligare. Detta vittnar om att det finns en trygghet på läktaren. Det hör inte till någon ovanlighet att vänner, syskon eller andra familjemedlemmar befinner på hockeymatchen och detta förstärker gruppstillhörigheten ytterligare, vilket medför att ”gå på hockey” blir nästan normativt i vissa sällskap.

En intressant diskussion som pågick under intervjutillfället var hur supporterskapet fanns, hejar man på spelarna eller på laget? Det hör inte till någon ovanlighet att vissa spelare får legendstatus och blir favoriter, men sticker någon ut och betar sig som att de är större än laget anser inte informanterna som något bra. Detta vittnar om att det supportrarna har byggt upp gällande den interaktionen som sker på läktaren och det gemensamma beslutet att supporta laget är stor. Detta upplevs äkta och under intervjuens gång började även jag få den känsla av solidaritet och gemenskap som informanterna hade, den emotionella energin de beskrev var påtaglig.

En tanke som har dykt upp under arbetet med denna uppsats är den positiva verkan ett supporterskap har, samt den energi som tillkommer genom ett supporterskap. Det kan vara oerhört viktigt för en individ som letar efter en grupp att tillhöra och för att dela upplevelser med. Därför är indikationen att supporterskapet är betydelsefullt och något som varje idrottsförening bör värna om samt uppmuntra till. Detta eftersom det är supportrarna som står för den större delen av underhållningen med exempelvis sång och läktarkultur, utan dem hade inte en hockeymatch varit sig lik.

6.1 Förslag på fortsatt forskning

Under processens gång med uppsatsen har det väckts ytterligare frågor gällande supporterskap och vad de kan resultera i. Framförallt hade det varit intressant att tillföra en observation på läktaren för att på så sätt ta del av exempelvis Collins (2004) interaktionsutfall. Även en intressant tanke som dök hade varit att delta under en hel dag med en supportergrupp för att se hur förberedelser med mera går till, då det enligt informanterna till denna studie kräver ett visst engagemang för att vara en så pass aktiv supporter. Att medverka på läktaren och studera interaktionen och interaktionsritualer skulle medföra en större vetskap i hur supportrarna

upplever och agerar när exempelvis den emotionella energin är låg respektive hög. En intressant tanke är även att inte avgränsa sig för ett specifikt lags supportrar utan även sträva efter att få tillfälle att intervjua exempelvis supportrar från södra Sverige, och där igenom se hur skillnaderna upplevs och beskrivs. Ytterligare en idé skulle kunna vara att göra en jämförelse mellan olika idrotters supportrar, exempelvis fotboll respektive hockey eller basket. Detta eftersom att supporter-kulturen är annorlunda då representationen av exempelvis basket är betydligt mindre än ishockey eller fotboll, som är världens mest utövade idrott. Om forskningen skulle ske i exempelvis Stockholm eller någon av Sveriges större städer finns möjlighet att intervjua individer där flera lag finns inom samma stad. Ytterligare framtida forskning inom uppsatsens område kan förslagsvis studera genuskillnader på läktaren och hur individerna upplever interaktionsritualerna olika.

7. Litteraturförteckning

Litteratur

- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (2:7 uppl.). Stockholm: Liber AB.
- Collins, R. (2004). *Interaction ritual chains*. New Jersey: Princeton University Press.
- Collins, R. (2008). *Den sociologiska blicken, att se bortom det uppenbara* (1 uppl.). (S. Andersson, Övers.) Lund: Studentlitteratur AB.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan, konsten att studera samhälle, individ och marknad* (4 uppl.). Stockholm: Norstedts Juridik AB.
- Moe, S. (1995). *Sociologisk teori*. (B. Nilsson, Övers.) Lund: Studentlitteratur AB.
- Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper, om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod* (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.

Vetenskapliga artiklar

- Jo Welford, B. G. (2015). A 'healthy' future? Supporters' perceptions of the current state of. *Soccer & Society*, 16(2-3), 322–343. doi:10.1080/14660970.2014.961380
- Peitersen, B. (2009). Supporter culture in Denmark: the legacy of the 'World's Best. *Soccer & Society*, 10(3-4), 374–385.
- Radmann, A. (2014). Hooligans: nice guys or the last alpha males? A study of football supporters' self-image. *Soccer & Society*, 15(4), 548-563. doi:10.1080/14660970.2013.828597
- Robert J. Angell, M. G. (2016). Understanding fans' responses to the sponsor of a rival team. *European sport management quarterly*, 16(2), 190-213. doi:10.1080/16184742.2015.1135975
- Constantino Stavros, M. D. (2014). Understanding fan motivation for interacting on social media. *Sport Management Review*, 17, 455-469.

Internetkällor

- SHL. (den 13 03 2018). *Shl.se*. Hämtat från Nu ska Sveriges bästa hockey-fans lyftas fram: <https://www.shl.se/artikel/upsiajepe-403dd/nu-ska-sveriges-basta-hockey-fans-lyftas-fram> den 07 04 2018
- Socialdepartementet. (2013). *Mera glädje för pengarna*. Hämtat från regeringen.se: <https://www.regeringen.se/49bb95/contentassets/9fd718629aef429db31b55ae8dd488c2/mera-glädje-for-pengarna-hela-dokumentet-sou-201319> den 16 04 2018
- Strandberg, A. (den 02 06 2017). *Smälänningen.se*. Hämtat från Fansens ilska efter beskedet: ”Skiter i sina supportrar”: <https://www.smalanningen.se/article/fansens-ilska-efter-beskedet-skiter-i-sina-supportrar/> den 04 04 2018
- SvD. (den 07 06 2002). *Svenska Dagbladet*. Hämtat från Var femte tar ledigt för Englands match: <https://www.svd.se/var-femte-tar-ledigt-for-englands-match> den 20 04 2018
- Vetenskapsrådet. (2002). *Vetenskapsrådet*. Hämtat från Vad innebär peer review?: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> den 16 04 2018

8. Bilagor

Intervjuguide

Information och etiska regler

Kort presentation av mig själv, Alexander Lundqvist.

Ni har blivit tillfrågade för att ställa upp i en fokusgruppsintervju gällande supporterskap. Anledningen till detta är för att era åsikter och tankar är viktiga för mig och min kandidatuppsats och jag är tacksam för erat deltagande. Era svar kommer att bidra till uppsatsens empiriska grund och kommer att spelas in om medgivande ges till detta.

Information om vetenskapliga rådets etiska krav

1. Materialet kommer att behandlas med högst möjliga konfidentialitet.
2. Intervjupersonen har rätt till att avbryta intervjun när som helst och behöver inte ge någon förklaring till varför.
3. C-uppsatsen kommer att redovisas för övriga kursdeltagare och lärare.
4. C-uppsatsen kommer att publiceras när den är färdigställd.
5. Har ni några frågor innan vi sätter igång?

Öppningsfrågor:

- Be intervjupersonerna kortfattat presentera sig själva.
- Vad är din generella bild av en idrottssupporter? Motivera!
- Beskriv innebörden av ett supporterskap?
- Finns det olika nivåer av supporterskap?
Om ja, vilka är dessa? Berätta!
- Beskriv hur du ser på ditt supporterskap?
- Hur länge har du varit en hängiven supporter?
- Berätta gärna om något speciellt minne som innefattar ditt supporterskap.

Frågor om engagemang:

- Upplever du att det krävs ett visst engagemang för att vara supporter? Motivera!
- Om ja, på vilket sätt speglar det ditt supporterskap?
- Hur upprätthåller man som supporter sitt engagemang?
- Om engagemangen sviktar, hur går du till väga för att få tillbaka det?

- Hur påverkas de sociala relationerna ditt engagemang som supporter? Berätta!
- Kräver ditt engagemang som supporter uppoffringar mot ex. yrkeslivet? Berätta!
- Har en arbetsgivare någonsin kommenterat ditt engagemang som supporter? Berätta!
- Har du förväntningar på övriga supportrar gällande deras engagemang?
  - Vilka? varför?
- Beskriv hur upplevelsen är efter exempelvis en match som resulterat i vinst, då det kollektiva engagemanget har varit högt.
- Vad anser du att ditt engagemang som supporter resulterar i? Motivera och berätta!

Frågor om supporterkultur:

- Beskriv vad som speglar och förklarar supporterkulturen?
  - Hur kommer det sig? Varför? Hur då?
- Finns det förutfattade meningar om supporterkulturen? Berätta!
  - Varför?
  - Vad anser du vara rätt och fel om denna?
- Upplever du att supporterkulturen skiljer sig åt från exempelvis idrottsklubb, stad, land med mera?
  - Om ja, vad kan detta bero på? Vad kan detta medföra till ditt supporterskap?
- Händer det att supportrar från andra idrottsklubbar ingår i något slags samarbete och tillsammans utför något gemensamt? Berätta i sådana fall vad!
  - Om ja, vad resulterade detta i?
- Beskriv hur du anser att supporterkulturen har utvecklats under de senaste åren? Motivera!
  - Vad är bra respektive mindre bra med detta?
  - Finns det någon förändring du hade önskat?

Bakgrundsfrågor:

- Hur ofta går du på matcher?
- Hur mycket tid skulle du uppskatta att du lägger på ditt supporterskap?
  - Hur kommer det sig? Berätta!
  - Tror du denna tid skiljer sig från en annan supporter? Motivera!
- Beskriv hur en typisk matchdag ser ut?
  - Ritualer?
  - Möte med andra supportrar?

- Om ja, hur lång tid innan matchstart möts ni upp?

- Vad sker när matchen är slut?

- Hur följer ni erat lag då det är bortamatch? Berätta!
- Träffar ni andra supportrar som följer samma lag men bor i andra städer?
Om ja, hur skiljer sig deras engagemang ut i jämförelse med erat?
- Hur upplever du att ditt supporterskap tas emot av idrottsföreningen du stöttar?
Berätta!
- Hur upplever du att gemenskapen är mellan er supportrar? Berätta!

Övriga frågor?

Är det något ni anser att vi har missat att diskutera?

Tack för ert deltagande!